Noaptea Crăciunului

Trecuse ziua de Ajun. Se lăsase o noapte geroasă cu cerul senin. Luna se "nălţa maiestuoasă, revărsîndu-şi lumina asupra creştinătăţii şi a lumii întregi, să colinde toţi cu voie bună şi să-l slăvească pe Hristos.* Era mai ger decît fusese de cu dimineaţă; dar, pe de altă parte, acum domnea o linişte de auzeai de la jumătate de verstă cum mai scîrţîia omătul sub talpa cizmelor vreunui drumeţ. Deocamdată încă nu se vedeau nicăieri pe uliţe, în dreptul ferestrei unei case ori alteia, cete de flăcăi colindători; numai luna căta furiş prin geamuri înăuntru şi, văzînd cum se mai găteau şi se podobeau fetele, parcă le îndemna întruna să iasă fuga în uliţă, la mers spornic prin zăpada ce scîrţîia sub încălţări. Dar tot atunci, din hogeacul unei case din sat, fumul, bufnind rotocoale afară, se întinse pe faţa cerului ca un nor şi, o dată cu fumul, se înălţă în văzduhuri şi o vrăjitoare ce porni la drum călare pe mătură.

De-ar fi trecut tocmai atunci pe-acolo consilierul comunal din Sorocinţi, cum străbate el drumurile răsturnat în caleaşca la care pune să i se înhame trei cai (tot cai luaţi de corvoadă de la oamenii de prin sat) - şi parcă-l vezi: căciula croită după fasonul uniformei ulanilor, adicăte cu margine jur-îm-prejur de blăniţă de miel; şubă albastră, căptuşită cu pielcele negre tot de miel; iar în mînă, gîrbaci făcut din cureluşe al dracului de meşter împletite, cu asemenea gîrbaci avînd el obicei a-şi iuţi vizitiul - apoi negreşit că acest consilier comunal din Sorocinţi ar fi băgat seamă ce se petrecea, fiindcă de ochiul lui nici o vrăjitoare din lume nu scapă, şi nici nimic. El ştie de-a fir-a-păr despre orice muiere din cătun cîţi purcei i-a fătat scroafa şi cîte valuri de pînză

A colinda înseamnă, la noi, a cînta la fereastră, din uliţă, în ajunul Crăciunului, nŞţe cîntece ce se numesc colinde. Prin geam, colindătorului totdeauna i se aruncă în traistă, ca răsplată, de către stăpîna sau stăpînul casei sau, în lipsa lor, de cine poartă atunci grija gospodăriei, fie cîrnaţi, fie un codru de pîine sau cîţiva gologani - fiecare ce Poate. Cică ar ti fost pe vremuri unul, Koleada, om slab de minte, pe care însă mulţi îl Wncau drept sfînt, şi cică de aici ar veni colindele. Dar cine să ştie? Fapte de acest fel alţii u căderea a tălmăci, nu noi, muritorii de rînd. Anul trecut, părintele Osip spusese că nu-i ,01e să se mai umble cu colindul prin cătune, că, zicea, cu datina asta poporanii numai ne îi fac pe plac satanej j)ar ja (jrept vorbind, în colinde nu se spune nici un cuvinţel . esPre Koleada. Cel mai adesea, cîntecele acestea povestesc cum s-a născut Hristos; şi se .c"eie cu urări de sănătate gospodarului, gospodinei, copiilor şi la toţi ai casei, ""semnare adusă de prisăcar). (N. a.) ,,.y

are ea în sipet şi ce anume ia, duminicile, cutare sau cutare gospodar d boarfele şi ciuveiele de prin casă, de le duce şi le pune amanet la crîşmă. o" vezi că n-a trecut tocmai atunci pe acolo consilierul comunal din Sorocim; • nici n-avea de ce, are comuna lui, ce-i pasă de a altuia? Iar vrăjitoarea; răstimpul acesta, se tot înălţase şi se tot înălţase în văzduh pînă ce, ajuns-hăt-sus, n-o mai zăreai de pe pămînt decît ca pe un benchi în slavă, negru peste tot unde se arăta pe boltă benchiul acela, stelele din preajma lui se stingeau una după cealaltă, de parcă le culegea cineva. în curîndă vreme strînse vrăjitoarea aşa un burduf de stele, doar trei-patru de mai luceau acum pe cer.

Dintr-altă zare se ivi deodată un alt benchi, care crescu mereu, prinse pe urmă a se tot lăţi şi lungi şi, după cîtva, ia uită-te bine la el că numai benchi nu-i. Unul scurt de vedere, chiar roţile de la brişcă ispravnicului de şi le-ar fi pus pe nas în loc de ochelari, tot n-ar fi dibăcit ce să fi fost arătarea aceea. Din faţă - curat neamţ": botişor ţuguiat ce nu-şi mai afla hodină cotrobăind peste tot şi muşluind orice-i ieşea în cale, care botişor se isprăvea, ca şi rîtul porcilor de prin ogrăzile noastre, cu o sfîrlă ca o pecetie rotundă; iar picioarele acestei arătări erau atît de subţirele, încît, de-ar fi fost ale, bunăoară, primarelui din lareski, se frîngeau numai cît ar fi pornit primarele să tragă un cazacioc. Din spate, leit consilierul gubernial în uniformă: avea coadă, şi încă una lungă, cu vîrful în sus ca poala fracurilor de la uniformele ce se poartă în zilele noastre; doar dacă luai aminte că-i spînzura sub bot ţăcălie, că fruntea i-o împodobeau ţanţoşe două cornţe şi că, din tălpi în creştet, era albuţ de să se ia la întrecere cu un coşar, doar atunci te puteai dumiri că nu era neamţ şi nici consilier gubernial, ci de-a-puterea-fi diavolul, căruia pînă Ia Crăciun nu-i mai rămăsese decît această singură noapte de hălăduit pe lume şi de cercat să împingă bieţii oameni în păcat. Că a doua zi de dimineaţă, cum aveau să înceapă a suna clopotele la biserică, el, cu coada-ntre picioare, trebuia s-o rupă de fugă şi să tot fugă de să-i sfîrîie călcîiele, ca să ajungă cît mai repede îndărăt în bîrlogul lui din iad.

Dar pînă una-alta. acum se tot apropiase tiptil de lună, gata-gata să pună mîna pe ea şi

s-o înhaţe, cînd deodată îşi trase mîna înapoi ca fript, ducîndu-şi iute la bot degetele să şi le sugă, şi pe urmă, scuturînd cu necaz dintr-un picior, fugi roată să apuce luna din altă margine, şi din nou sări cît colo, trăgîndu-şi repede mîna. Dăduse el greş de două ori, ce-i drept, dar nici că se lăsă păgubaş, vicleanul. Năpustindu-se încă o dată, înşfacă luna cu amîndoua mîinile şi, fuga-fuga. strîmbîndu-se de usturime şi necontenit suflîndu-şi î" degete, se apucă să şi-o vînture dintr-o palmă în cealaltă, ca ţăranul care ia cu Nemţi se spune la noi oricui vine de prin alte părţi de lume: fie el franţuz ori supus cliesaro-crăiesc. ori din Suedia - tot neamţ (n. a.).

coală jăratic, să-şi aprindă luleaua; pînă la urmă o dosi, vîrînd-o grăbit în 111111 nar Şi h[1] ma* departe, ca şi cum nici usturoi n-a mîncat, nici gura nu-i

La Dikanka, nimeni habar n-avea cum de şterpelise dracul luna. Ieşind pe - cj din circiumă, grămăticul de la canţaleria comunei, e adevărat, o zărise i ăltînd hodoronc-tronc pe bolta cerului şi se jura către tot satul cum că el 6 ochii lui văzuse una ca asta. însă obştea clătina din cap neîncrezătoare, ba 1 mai şi lua în rs- Dar ce nevoie avusese oare diavolul chiar pînă într-atît, încît "seîncumete a săvîrşi asemenea nelegiure? Păi, iată ce: ştia că tocmai în acea seară de ajunul Crăciunului, Ciub[1], un cazac înstărit, trebuia să se ducă acasă la dascălul din sat, care-l poftise la colivă; ştia că la masă la dascăl aveau să mai fie- primarele; pe urmă cineva din tîrg, neam cu dascălul, cîntă el în corul Episcopiei la başi, e cel mai bun bas din toţi, şi nu ţi-ar purta niciodată alt soi de haină decît albastră; pe urmă un alt cazac din sat, Sverbîguz[2], şi încă vreo cîtiva; şi mai ştia că gazda o să pună pe masă, în afară de colivă, niscai votcă fiartă cu mirodenii sau din cealaltă, dreasă cu şofran, precum şi cîte alte bunătăţi. Iar în vremea aceasta, fata lui Ciub, vestită de frumoasă în tot satul, rămînea singurică acasă şi negreşit că atunci o să vină la ea fierarul, un flăcău vînjos, cruce de voinic, pe care diavolului îi era mai ciudă chiar şi decît pe cazaniile ce rostea la biserică părintele Kondrati. în răgazurile pe care i le lăsa meseria, fierarul se mai ţinea şi de vopsit una-alta şi se spunea despre el în tot ţinutul că se dovedise a fi cel mai bun meşter la dat cu pensula. Chiar şi comandirul de sotnie L.,.ko, care pe atunci mai era încă om în putere, îl chema anume la Poltava la el, ca să-i vopsească zăplazul de uluci din jurul casei. în toată Dikanka străchinile din care îşi horpăiau cazacii borşul cine mi ţi le vopsise şi înflorase? Fierarul. Dar fiind el om cu frica lui Dumnezeu, de multe ori se îndeletnicea şi cu zugrăvitul icoanelor: pînă în ziua de azi dăinuie, de pildă, la biserica din T..., chipul lui Sfîntul Luca evanghelistul, zugrăvit de acest fierar. Culmea măiestriei lui la făcut icoane o vădesc însă cele ce a zugrăvit odată pe peretele din dreapta al bisericii cum intri în pridvor şi, anume, cum în ziua Judecăţii de apoi Sfîntul Petru, cu cheile în mînă, izgoneşte din iad duhul rău; presimţindu-şi pierzania, diavolul dă acolo din c°h; în colţ, înfricoşat, iar păcătoşii, va să zică cei ţinuţi de el pînă atunci la mehisoare, se reped să-l snopească în bătaie şi-l ajung din urmă croindu-l care c" biciul, care c-un retevei, fiecine cu ce i-a căzut la mînă. Cît timp meşterise flăcăul la cadra aceasta zugrăvită pe o bucată mare de scîndură, dracul se străduise în fel şi chip să-i pună piedici: se apropia nevăzut şi-i dădea peste cot ca să tragă strîmb cu pensula ori sufla în vatră de stîrnea spuza, umplînd toată covălia de cenuşă şi tămînjind aşadar vopseaua crudă încă a cadrei; cu toate ••ceste, fierarul isprăvise cu bine ceea ce se apucase a zugrăvi pe scîndură şi aP°i, ajutat de cîţiva, o dusese la biserică de-o prinseseră pe peretele din

fcjtH »V» tamrtto *m*
•Go
•So

pridvor, iar din acel ceas diavolul îşi jurase că nu se lasă pînă n-o sjj răzbune odată şi-odată în lege pe flăcău.

Numai o noapte îi mai rămăsese de cutreierat lumea; dar pînă şj: noaptea aceasta mereu se bătea cu gîndul ce să facă, ce să dreagă, ca sa.s verse odată pe deplin tot focul pe fierar. Se încumetase a fura luna de pe Cer mai mult fiindcă trăgea nădejde că Ciub, om bătrîn, n-o să mai plece nicăier de-acasă, mai şi fiind Ciub lenos de felul lui şi greu oricum de urnit la drum iar de la Ciub pînă la dascăl acasă nefiind chiar aproape, că drumul ţinea prjn

marginea satului, pe la mori, pe lîngă cimitir şi-apoi dădea ocol unei rîpe. pe-o
noapte cu lună, poate că l-ar mai fi ademenit cumva pe Ciub votca aceea pusă
la fiert cu mirodenii sau cealaltă, dreasă cu şofran. Dar pe-o asemenea
întunecime, nu era de crezut c-ar mai fi izbutit cineva sau ceva să-l dea jos de
pe cuptor şi să-l scoată din casă. Iar fierarul, cît era el de voinic, pentru nimic
în lume nu s-ar fi dus la fată cînd era acasă şi tatăl ei, că de lungă vreme nu se
aveau bine el şi bătrînul.

Şi aşa, de cum pitise dracul luna în buzunar, peste întreagă lumea se lăsase un întuneric, că nici pînă la cîrciumă n-ar fi nimerit oricine drumul, d-apoi pînă acasă la dascălul. Văzînd că se făcuse beznă dintr-o dată, vrăjitoarea trase un ţipăt. Diavolul atunci se apropie de ea galant, o luă la braţ şi începu să-i şoptească la ureche cele ce din totdeauna este obicei a se şopti unei urmaşe a Evei. Anapoda mai e alcătuită şi lumea asta a noastră! Tot ce-i fiinţă trăitoare pe pămînt, toţi şi toate îşi dau cea mai mare osteneală să se poarte numaidecît aşa cum văd că se poartă al{ii şi necontenit se maimuţăresc toţi, unii pe ceilalţi. La Mirgorod, pînă nu demult, numai judecătorul sau primarul oraşului purtau iarna cojoc cu faţă de postav, slujbaşii mărunţi umblau cu cojoc ca toate cojoacele, fără nimic pe el. Acum, ce mai vorbă, şi consilierul comunal şi judele hotarnic şi-au luat amîndoi blană nouă, de miel de Reşetilovka, au dat-o la dubit şi i-au pus şi ei faţă de postav. Copistul de la canţăleria plasei, iar pisarul aşijderi, şi-au cumpărat, s-au împlinit trei ani de atunci, stofă nanchin, albastră, de cîte şase grivne- cotul. Pentru vari, pălămarul şi-a făcut o pereche de nădragi de pînză tot de nanchin şi vestă din lînă toarsă, cu dungi. Pe scurt, fiecare trage să iasă şi el în frunte! Cînd s-o mai sătura lumea odată de asemenea zădărnicii! Şi pot pune rămăşag: multora o să li se pară deşanţ, aflînd că, despre partea aceasta, nici măcar diavolul nu-i mai breaz. Ba unde mai pui că el, de bună seamă, s-o mai fi crezînd şi frumos, măcar că faţa - numai cît i-o zăreşti şi ţi se-ntoarce. Mutra lui: scîrboşenia scîrboşeniilor, cum zice Foma Grigorievici, şi cu toate acestea pînă şi e pocitul. bate din pinteni numai cît zăreşte o muiere! însă acum şi-n cer şi sub cer se făcuse atît de întuneric, că nu se mai putea vedea nimic, drept care nu putem a şti ce s-o fi petrecut mai departe între diavol şi vrăjitoare.

zx *ti;*

Si-aşa, cumetre, zici că pîn-acum, de cînd şi-a durat dascălul casă nouă,
- n-ai fost la el? îşi urmă vorba Ciub, cazacul, în timp ce ieşea din tindă
"f înd de-acasă împreună cu un alt om din sat, un ţăran slăbănog, nalt, cu
r scurt în poale şi obrazul năpădit de ţepii unei bărbi ce vădea că de vreo
y - gaptătnîni şi mai bine n-o mai atinsese frintura coasei, ştiut lucru fiind că
- anii de obicei, cînd se ferchezuiesc, îşi iau barba cu numita frîntură de
asă brici neavînd. Cu faţa încreţită de un zîmbet voios, Ciub vorbi mai
rleoarte: Ce mai chiolhan ne-aşteaptă acolo! Numai să nu întîrziem.

Si spunînd aceste, îşi îndreptă brîul cu care se încinsese zdravăn peste cojoc, îşi trase ma lare cuŞma pe urechi şi, dînd să pornească, strînse de nădejde în mînă coada gîrbaciului - să se înspăimînte şi să schelălăie ca de groaza morţii dulăii ce l-ar sîcîi pe drum - dar, cătînd în sus, stătu locului...

— Măre drace! Ia uite, Panaş, uită-te şi tu!...

— Da ce-i? zise cumătrul înălţînd şi el privirea. t i

— Cum, ce? Unde-i luna?

— lacătă năzdrăvănie! Drept grăieşti, nu-i.

— Păi, asta-i buba, că nu-i, vorbi Ciub, cam înciudîndu-l netulburata seninătate a cumătrului. Ţie, văd, nici că-ţi pasă.

— Da ce să-i fac?

Zvîntîndu-şi mustaţa cu o mînecă, Ciub bodogăni:

— I-a trebuit vreunui diavol să-mi vîre beţe-n roate numaidecît, ajungere-ar el, potaia, să nu mai poată sorbi un păhăruţ de rachiu dimineaţa, pe inima goală!... Curat rîs şi batjocură, zău aşa... Cît am stat în casă, înadins tot trăgeam cu ochiul pe geam: ce frumuseţe de noapte! Şi-o lună, şi cum mai sclipea omătul în bătaia ei... Se vedea ca ziua. N-apuc bine să ies pe uşă - na, întuneric - de-ţi scoţi ochii.

Mai mormăi Ciub şi mai trînti la ocări un răstimp, dar totodată cumpănea în sinea-i ce hotărîre i-ar prii mai curînd să ia. Murea de poftă să se vadă la taclale treanca-fleanca acasă la dascăl, unde, fără nici o îndoială, s-au şi adunat pînă acum şi primarele şi basul acela sosit la Dikanka, precum şi Mikita dohotarul, carele la fiece două săptămîni se tot ducea cu marfa lui la Poltava s-o precupeţească acolo şi care, cînd îşi da el drumul la o petrecere, se-apuca de turnat nişte istorii aşa de hăzoase. că rîdeau oamenii de se ţineau cu mînile de burtă. Şi, cu ochii minţii, Ciub parcă şi vedea stînd la mijloc pe masă o cană mare plină cu votcă din aceea fiartă cu mirodenii. Toate aceste, Ce-i drept, îl ispiteau foarte; dar pe de altă parte, ţinînd seamă de întunericul Ge-afară, gîndul ii fugea întruna la acea dulce lenevire în casă, la care ţin atît de niult toţi cazacii. Ce îndemînă i-ar fi lui acum să şadă tihnit pe vatră cu Pcioarele sub el, pufăind din lulea şi, furat de-o aromeală de somn, să asculte Ca-ntr-un vis ferice colindele şi cîte alte uraturi de-a mai mare dragul, pe care e-ai" cînta flăcăi şi tete, strînşi cioatcă afară, la fereastra casei lui. Fără nici o

b «
N. V

îndoială că. de-ar fi fost singur, s-ar fi hotărît să nu mai plece nicăieri, darVe nu era singur, şi. precum se ştie, la drum în doi, fie şi pe o noapte atît *1* neagră, nu-ti mai este chiar aşa urît şi nici prea teamă, başca gîndul că Ciub, voia să-l socotească ceilalţi om trîndavsau fricos. Puse deci capăt ocărilor si-înturnă privirea iarăşi spre cumătrul:

— Şi-aşa, cumetre: luna canei!

— Canei.

— Mare ţi-e minunea, zău! Ia dă tabacul, să trag şi eu o dată. Tare bun tabac mai ai, cumetre! De unde-l iei?

— Nu-i bun de nimic, dă-l naibii! răspunse cumătrul, lăsînd la loc capacul peste tabacherea-i lucrată din lemn de mesteacăn, înflorat cu fel de fel dc crestături. N-are tărie nici cît s-o apuce strănutul pe o gobaie.

— Mi-aduc aminte, îşi urmă vorba Ciub, neluînd în seamă spusa cumătrului, ce tabac mi-a adus mie odată, de la Nejin, răposatul Zozulea cîrciumarul. Hei, ce mai tabac era acela! Straşnic de bun tabac! Ei, şi cum facem noi, cumetre, acum? S-a lăsat un întuneric...

— Atunci hai să ramînem acasă, spuse cumătrul punînd mîna pe clampa uşii.

Dacă n-ar fi scăpat cumătrul vorba asta, Ciub, fără doar şi poate, hotăra să nu mai plece, dar acum parcă-i dădu brînci nu ştiu cine sau ce să facă tocmai dimpotrivă.

— Ba nu, cumetre, hai şi-om merge! Nu se poate să nu mergem, trebuie!

Şi numai ce rostise vorbele acestea, se şi înciuda pe sine însuşi că le rostise. Că doar nu-i venea deloc să pornească la drum pe-o asemenea noapte; se mîngîie însă cu gîndul că asta fusese vrerea lui ritoasă şi că măcar făcuse altminteri decît îl îndemnase celălalt.

Fără să i se străvadă în priviri nici urma vreunei ciudiri, cumătrul, arătînd mereu a om căruia hotărît că-i e totuna de sade acasă ori de-o ia rara încotrova, cată puţintel în jurul Iui, îşi mai scarpină umerii cu codiriştea pe care-o ţinea în mînă şi-apoi se aşternu la drum dimpreună cu Ciub.

Ia să vedem acum, după ce a rămas singurică acasă, ce face fata cea frumoasă coz. Nici şaptesprezece ani nu împlinise Oksana, dar vestea i se şi dusese în lumea largă, cît de ceea parte a Dikankăi, nu mai puţin de astălalta. şi nimeni altă vorbă nu mai lua decît despre copila cazacului Ciub. Flăcăii se rostiseră într-un glas cum că fată mai cu vino-ncoace nu fusese în sat nicicînd şi nici c-o mai fi. Oksana ştia. doar auzea tot ce vorbea lumea despre ea, ş drept aceea se făcuse peste măsură de nazuroasă, întocmai cum îi este dat unei fete frumoase de pică. Să fi purtat ea rochie de tîrg, nu doar poale şi catrinţă, nici la degetul cel mic nu i-ar fi stat vreuna dintre cele de anii ei. M" timp. cîrd se ţinuseră de ea flăcăii, insă văzînd ei apoi că tot degeaba. încet-[11]

e lăsaseră păgubaşi punînd ochiul pe altele, care nu se răsfăţau chiar aşa. [ce] ai fierarul nu se dăduse bătut şi o pierdea din ochi ca şi înainte, măcar că [U] ici cît negru sub unghie nu se arăta mai blîndă cu el decît cu alţii. [e3] plecînd tată-su de-acasă, fata, în aşteptarea urătorilor, se mai găti încă lt timp Şi gătindu-se şi împodobindu-se, îşi pusese în faţă oglinjoara prinsă f[1] jfa subţire de cositor, şi se marghiolea şi nu mai putea de drag ce-i era se privească. „Ce i-o fi venit oare lumii să dea sfoară-n ţară că eu cică-s f umoasă?" vorbi deodată cu glas tare, ca şi cum n-ar fi fost singură, dar nu rostise ce rostise decît doar ca să-şi spună ceva ei înseşi. „Minciuni goale. Nu-s frumoasă deloc." Dar în oglindă se făcea un chip zglobiu de copilă în floarea primăverii ei, cu obraji fragezi, cu ochi negri focoşi şi pe buze cu un surîs de-un farmec negrăit ce te furnica la inimă, iar chipul acela numaidecît dezminţea spusele stăpînă-si. „Ce, adică, sînt chiar atît de frumoşi negrii mei ochi, îşi urmă vorba ochioasa fată, fără să lase din mîini oglinda, şi atît de frumoase-s încondeiatele-mi sprîncene, îneît n-au seamăn în toată lumea? Ce mare frumuseţe că nasul mi-e obrăznicuţ, cu vîrful puţintel în sus? Ori că obrajii mi-s cum sînt? sau gura...Frumoase parcă mi-s negrele cozi? Brr! te mai şi poţi speria seara de ele: ca un şarpe lung, încolăcit, aşa-mi stau răsucite jur-îraprejurul capului. Văd eu, acum văd bine că numai frumoasă nu-s!" Dar apoi, împingînd încolo oglinda, strigă: „Ba-s frumoasă! Şi încă ce frumoasă! O mîndreţe! Ferice de cel ce m-o lua de nevastă! Vai. cum o să mă mai soarbă din ochi bărbatu-meu! Nici n-o să mai ştie ce-i cu el. Şi-o să mă sărute, o să mă sărute, o să mă sărute..."

— Mîndreţe de fată! şopti fierarul, care intrase pe uşă de cîtva timp, în vîrful picioarelor.

Şi nici prea lăudăroasă! De-un ceas tot stă cu ochii în oglindă, dar nu-i e destul, acum se mai şi laudă în gura mare!
Fără să-l vadă, drăguţa de Oksana se alinta mai departe, dîndu-şi ifose:
— Ce, măi flăcăi din sat, sînteţi voi de mine? Uitaţi-vă ici ce falnic mi-e şi pasul şi portul; cămaşă cu altiţe roşii mi-am pus: şi ce panglici am în păr! Cît ţi fi şi-ţi trăi, găteli aşa de mîndre n-o să mai vedeţi la nimeni. Mi le-a cumpărat din tîrg tata, ca să mă ia de nevastă cel mai vrednic şi viteaz fecior din lume! Şi zîmbind trufaşă, se răsuci de parcă voia să plece, dar atunci dădu cu ochii de fierar...
Făcu „ah!" şi stătu în faţa lui, privindu-l încruntată.
Flăcăului i se păru că-i fuge pămîntul de sub picioare.
Nu prea-i uşor de spus ce vădea în acea clipită smediorul chip al triindreţei de fată: pe lîngă neîndurare, parcă şi o uşoară luare în rîs a lerarului, fiindcă-l vedea ea doar cum se pierduse cu firea, dar şi necaz, dacă Ua aminte cum prinseseră obrajii ei a se învăpaia de-o roşeaţă abia ghicită; şi Oate simţămintele acestea în aşa fel se îngemănau pe chipul fetei şi atît de grăit de frumoasă era ea în tulburarea ce o cuprinsese, îneît doar atît: s-o

săruţi de vreun milion de ori - altceva mai bun de făcui în acea clipă nn rămînea.
— La ce-ai venit? (Aceste au fost cele dintîi cuvinte ale Oksanei.) Vrei să zvîrl afară cu mătura? Tare vă mai pricepeţi voi la dat tîrcoale fetelor. Cît clipi mirosiţi că le-au plecat de-acasă ai lor! Vă ştiu eu! Cu sipetul meu ce fac-, E gata?
— Uite-acuşi e gata, sufletele, uite-acuşi, numai să treacă sărbătorile. De-a şti cît am lucrat la el: două nopţi nu m-am clintit din covalie; dar şi ce sipe. ţi-am făcut: cum nici fetele de popă n-au. Fier tare ca în ferecaturile lui nici la droşca sotnicului n-am pus, cînd mă chemase Ia Poltava sotnicul să i-o ferec Şi ce frumos o să arate după ce o să-l vopsesc! Tot ţinutul să-l cutreieri tu cu dalbele-ţi picioruţe şi n-o să-i afli seamăn! Pe capac şi pe de lături peste tot o să fie cu floricele roşii şi albastre. Jeratic o să pară. nu sipet: tuturor o să le ja ochii. Numai nu te supăra pe mine! Dă-mi voie măcar să-ţi vorbesc, măcar să mă uit la tine!
— N-ai decît. Vorbeşte şi uită-te cît vrei, îi răspunse ea aşezîndu-se pe laviţă şi începînd iarăşi a se uita în oglindă ca să-şi potrivească şi mai frumos cozile pe care le purta cunună pe cap. Aşa, ţinînd în faţă-i oglinda, îşi cerceta apoi cu privirile grumazul, altiţele ce luceau pe cămaşa ei nouă. şi după freamătul buzelor, după cum i se luminară ochii şi netezii obraji, puteai ghici repede ce încîntată era că-i venea bine.
— Lasă-mă să şed şi eu pe laviţă lîngă tine. o rugă fierarul.
— Şezi, se-nvoi Oksana şi ochii îi zîmbeau mereu; ca şi gura. de încîntată ce se simţea.
— Scumpă Oksana. comoaro, lasă-mă să te sărut! se-ncumetă acum fierarul a-i spune şi, cuprinzînd-o de mijloc, o trase către el. cu gînd să-i fure un sărut. Oksana însă îl brînci cît colo, ferindu-şi obrazul care fusese cît pe ce să ajungă pradă buzelor lui.
— Ce-ai mai pofti adică? A dat de miere, şi acum gata: cu lingura! Pleacă de lîngă mine, strîngi de parc-ai avea fier. nu braţe. Şi miroşi a fum, chiar. De nu cumva m-ai şi pătat cu funingine!
Şi, aducîndu-şi oglinda sub ochi, începu din nou să se privească şi dichisească.
,.Nu mă iubeşte, îşi spuse fierarul în sinea sa, lăsînd capul în jos. Pentru ea, toate-s o joacă; şi eu stau de-o privesc ca un prost şi nu-mi mai pot lua ochii de la ea. Şi-aş tot sta şi-n veci de veci nu mi-aş mai lua de la ea ochii! Ce mîndreţe de fată! Mult aş da să aflu ce-i în inima ei, la cine o fi ţinînd ea. B1 nu. că ei nu-i pasă de nimeni, nu se uită cu drag decît la ea însăşi: vai de capul meu cum mă chinuie: şi eu, de amărît ce-s. nici nu mai văd bine înaintea ochilor; şi-o iubesc, o iubesc cum niciodată nimeni n-a iubit şi nici n-o iubească vreodată."

ului, dintr-o dată, văzînd-o voioasă, i se păru că toată lumea-i a lui; dar tuncî parcă, mîhnita-i inimă şi dezamăgirea ce-i răcise sîngele în vine îi ° pra orice bucurie şi, pe lîngă toate, i se mai şi înnegri de supărare sufletul, - u.j stătea in putinţa sa sărute şi iarăşi sa sărute obrajii aceştia ai letei care ridea atît de drăgălaş.
— Ce am eu cu maică-mea? Pentru mine, mamă, tată, tot ce-i este mai ump Pe ume cuvatu eSu- Dacă m-ar chema ţarul şi mi-ar spune: „Ascultă,
faUl-e Vakula, cere-mi ce vrei. ce-i mai de preţ în împărăţia mea, şi-ţi dau. Poruncesc să ţi se dureze o covălie de aur, ca să baţi tu fierul acolo, cu baroase de argint", i-aş răspunde: „Măria Ta, nu rîvnesc nici pietre nestemate, nici covălie de aur şi nici nimic din toată împărăţia. Mai bine dă-mi-o pe Oksana mea!"
— la te uită cine-mi eşti! Numai că nici tată-meu nu-şi pierde vremea de pomană, o să-ţi ia înainte. Să-l vezi de n-o să se însoare cu maică-ta! spuse Oksana zîmbind şiret; şi apoi: Dar văd că fetele nu mai sosesc odată... Ce-o fi asta? Ar fi trebuit să fie aici de mult, ca să plec cu ele, să colindăm. Mi

s-a urît de cînd le aştept.
— Mai lasă-le-n plata Domnului, mîndruţo!
— Ba cum nu! că o dată cu ele vin, de bună seamă, şi flăcăii. Să vezi atunci ce mai tămbălău o să fie! Parcă-i şi aud cîte şi cîte lucruri hazlii au să ne povestească.
— Va să zică, îţi petreci bine timpul cu ei?
— Mai bine oricum decît cu tine. Ia! a bătut cineva în poartă: să ştii că ei sînt, fetele şi băieţii.
„Ce nădejde să mai trag? gîndi fierarul... îşi bate joc de mine. Eu, în ochii ei, nu fac nici cît o potcoavă mîncată de rugină. Apăi dacă aşa stă treaba, cel puţin să nu mă las călcat pe coadă. Numai de-aş oblici cumva cine-i cel la care se uită ea cu drag, nu ca la mine: îl învăţ eu minte..." îi curmă gîndurile o bătaie cu pumnul în uşă şi apoi de-afară, unde geruia straşnic, se auzi un glas răstit:
— Hei, ia deschide!
— Lască deschid eu, spuse fierarul şi se duse în tindă, mînios şi hotărît [s]a-i moaie oasele celui dintîi flăcău ce i s-o ivi în prag.
înteţindu-se, colo sus. în văzduhuri, se făcuse acum atît de frig, încît [dla]olul juca tananica săltînd de pe o copită pe cealaltă şi-şi sufla în pumni să 5"[1] mai încălzească măcar cît de cît, că simţea c-a început să degere. Da-i şi la "lintea cocoşului, cum să nu îngheţe bocnă dacă. din zori în noapte şi din [n°]apte-n zori, el se-nvîrte de colo. colo mai numai prin iad unde, iarna, Precum se ştie. nu-i chiar aşa de frig ca la noi şi unde el, diavolul, de multe [ri]- Punîndu-şi tichie în cap şi lăsîndu-se pe vine în faţa focului din vatră,
132
u
V. V.
întocmai ca un birtaş grijuliu, se-apucă de rumenit păcătoşii la dogoarea ja[r]tecului, cu aceeaşi mulţumire sufletească pe care o simte de obicei gospojj. cînd prăjeşte cîrnaţi de Crăciun.
Băgase de seamă şi vrăjitoarea că o cam răzbise frigul, măcar că era îmbrăcată gros; drept care, cu braţele desfăcute larg, scoase un picior înainte şi ţinîndu-şi cumpăna la fel cu cei ce, nici un mădular nemaiclintindu-lj.se zboară ca vîntul după ce şi-au pus patinele, îşi dădu drumul şi ea să lunece coborînd prin văzduh, de parcă se tot ducea la vale, în picioare, pe gheţuşul de pe coasta unui deal, şi aşa nimeri drept în horn acasă la ea.
Tot cu asemenea rînduiala a mersului, porni şi diavolul pe urmele vrăjitoarei. Dar fiind el, lighioaia, mai iute şi mai dibaci decît orice craidon din cei ce se poartă spilcuiţi nevoie-mare, nu-i deloc de-a mirarea că, drept cînd să pătrundă în horn, dădu buzna peste amureaza lui, căreia i se aruncă de gît iară după asta numai ce se pomeniră amîndoi în mult încăpătoarea gură a vetrei, printre oale şi străchini.
încheindu-şi astfel călătoria, dădu ea, vrăjitoarea, deoparte, binişor, tabla ce astupa gura plitei şi trase cu ochiul, să se încredinţeze de nu cumva sînt în casă niscai musafiri aduşi de feciorul ei, Vakula, şi văzînd că nici ţipenie afară doar de cîţiva saci ce zăceau pe jos în mijlocul încăperii, pogon din vatră, îşi lepădă din spinare cojocul, se mai îndreptă de şale, şi acum nici de bănuit măcar n-ar fi putut-o bănui cineva cum că, doar scurt timp înainte, zbura prin văzduhuri călare pe mătură.
Vreo patruzeci de ani avea mama lui Vakula fierarul, nu mai mult.
Frumoasă nu era ea, însă nici urîtă. De altminteri e şi greu să mai fii frumoasa frumoaselor la asemenea vîrstă. Dar aşa de bine se pricepea să mi ţi-i încînte şi să mi ţi-i joace pe degete pînă şi pe cei mai de vază şi mai socotiţi dintre cazaci (care, în treacăt fie zis, numai de frumuseţea ori nefrumuseţea unei muieri nu se sinchiseau încît deseori îi picau musafiri în casă şi primarele, şi dascălul Osip Nikiforovici (dascălul, bineînţeles, doar cînd lipsea din sat dăscăliţa), şi cazaci alde Kornei Ciub ori Kasian Sverbîguz. Şi, ce-i al ei e-al ei, tare îndemînatică se dovedea în purtarea pe care o avea faţă de toţi. Nici prin gînd nu-i trecea vreunuia dintre aceşti oaspeţi cum că ar avea el proţivnic îfl dragoste. Şi iacă aşa, duminicile, pornindu-se către biserică vreun cucernic de ţăran - sau, cum îşi spun cazacii, oştean de curte - înfăşurat în sumanul lui cu glugă, sau, dacă era vreme urîta, apucînd spre cîrciumă - pornindu-se el dară într-acolo, cum să nu poposească un răstimp dincoace, la Soloha, ca sa îmbuce în fugă nişte colţunaşi colea, din cei mustind de untură şi tăvăliţi îfl smîntînă, vreme cît mai sţa de palavre în casă, la cald, cu gospodina, care-femeie aşa de îndatoritoare şi vorbăreaţă? Şi întru acest popas oşteanul, pin* să ajungă la cîrciumă, făcea înadins înconjur mare. dar spunea că s-a abătui p la Soloha, că tot îi era în drum. Iar cînd în vreo zi de sărbătoare se ducea e[3]

I serică punîndu-şi pe dedesubt catrinţă de culoare să bată la ochi şi poale !? bumbac, iar pe deasupra fustă albastră, împodobită la spate cu bentiţe de
nraz a[uru] [§] pătrunzînd în sfîntul lăcaş, se oprea stînd în picioare lîngă [C] anele din dreapta ale corului, apăi dascălul negreşit dădea în tuse şi, fără să [S] ea întruna îi fugeau ochii spre partea aceea din dreapta; iar primarele îşi
etezea mustăţile şi, răsucindu-şi pe după ureche lungu-i moţ, spunea înce-;or către cel ce şedea în strana de lîngă el: „Phii, ce mai muiere! Drăcoaică, nu muiere!"
Bineţe da Soloha oricui, însă fiecare gîndea că ea numai lui i se ploconeşte cînd îl vede. Unul din cei cărora le place să-şi vîre nasul oriunde nu le fierbe oala ar fi băgat de seamă că Soloha la cazacul Ciub se uita cu mai niultă dulceaţă decît la oricare altul. Ciub era văduv. Pe lîngă asta, niciodată în ograda lui stogurile de bucate strînse de pe cîmp nu erau mai puţine de opt la număr. Din ocolul lor, două perechi de bouleni spătoşi de fiecare dată îşi săltau capetele peste împletitura gardului de nuiele cînd îşi zăreau trecînd pe uliţă cimotiile, alde cumătră vacă ori namila de moş-taurul. Un ţap, căţărîn-du-şi ţăcălia peste tot, pînă şi pe coperiş, necontenit cuvînta de-acolo de sus, cu glasul lui tremurat, dar răstit ca al primarelui oraşului, întărîtînd curcanii ce se plimbau făloşi prin ogradă, şi repede întorcîndu-se cu spatele numai cît îşi zărea de departe duşmanii dintotdeauna, băieţaşii, care nu pregetau nici o clipă să-şi bată joc de barbiciocul lui. în sipetele din casa lui Ciub, pînza sta va-luri-valuri şi mai găseai în sipetele acelea şi caţaveici şi contase de demult, cu ceapraz din fir de aur: răposatei neveste-si, a lui Ciub, îi plăcuse să umble gătită. In grădina din spatele casei lui, pe lîngă locurile cu mac, varză, floarea-soa-relui, se mai aflau şi două răzoare puse an de an cu tutun. îşi făcea socoteală Soloha cum că bine i-ar mai prinde să se adauge toate acestea la agonisita din bătătura şi din casa ei şi de-aceea, chibzuind de pe acum în ce fel avea să le rostuiască atunci cînd i-or încăpea pe mîini, îşi dădea silinţă şi mai şi, să-i fie tot mai pe plac bătrînului Ciub. Şi pentru ca nu cumva feciorul ei, Vakula, vîrîndu-se în sufletul fetei lui Ciub să ajungă a se avea bine cu fata, iar pe urmă să-i pice lui în mînă averea - că el atunci, fără nici o îndoială, nu i-ar fi îngăduit maică-si nici cel mai mic amestec în rosturile gospodăriei - Soloha făcuse ceea ce, în asemenea împrejurare, face de obicei orice leliţă ajunsă pe [a] patruzeci de ani: se trudea să strecoare cît mai multă vrajbă între Ciub şi berar. Poate că tocmai urzelile acestea şi nu mai puţin chiar agerimea ei de "linte purtau vină că, ba ici, ba colo, babele satului începuseră a-i scoate vorbe, mai ales cînd. aflîndu-se între oameni veseli, la o petrecere, trăgeau la jăsea ceva mai mult - şi anume că Soloha ar fi fost curat vrăjitoare; şi că un [lac]au. Kizeakolupenko: îi şi văzuse odată coada ce-o are ea la spate, coadă [Un]gă mai cît fusul din mîinile unei muieri; şi că acum două joi, nu mai
[em]ult, preschimbîndu-se în pisică neagră, ea, Soloha, se tot repezea de tăia

drumul cui trecea pe uliţă, sau că într-alt rînd, preschimbată în scroaf dăduse buzna acasă ia preuteasa şi se-apucase acolo de cîntat cucurigu, : tuflindu-şi în cap cuşma popii, a părintelui Kondrati, şi pe urmă rupjs făcîndu-se nevăzută.
Odată, cum s-a brodit tocmai pe cînd sporovăiau aşa babele, vine la eJe
unul, Tîmiş Korosteavîi[6]. om la vaci. Nu stă ăsta la gînduri şi le istoriseşte şi ei
că într-o noapte, vara, chiar înainte de Sîm-Pietru. cum se lungise pe jos ;n
staul cu o mînă de paie sub cap, să doarmă, a văzut-o cu ochii lui pe
vrăjitoare: despletită şi goală, numai cămaşa pe ea, se-apucase de muls vacile să le ia mana, iar el nici un deget nu mai fusese în stare să clintească, asa farmece îi făcuse vrăjitoarea; şi că ea, după ce isprăvise mulsul, venise şj. dăduse pe buze cu ceva pînă într-atît de scîrnav, încît după aceea toată ziua el a tot scuipat. Cam îndoielnice mărturii însă, fiindcă numai unul consilierul comunal din Sorocinţi poate şti cine-i vrăjitoare şi cine nu. Drept care cazacii de vază din sat, toţi pînă la unul, auzind asemenea vorbe, doar cît fluturau din mînă a lehamite, fără să dea crezare. „Aşa latră ele, haitele de muieri!" alt răpuns, de obicei, n-aveau.
După ce pogorî din vatră şi-şi mai potrivi oarecît veşmintele pe ea, Soloha, gospodină vrednică, se-

apucă să deretice prin casă şi să pună fiecare lucruşor la locul lui; însă de saci nu se atinse: „Vakula i-a adus, Vakula să-i scoată!" în timpul acesta diavolul avea altceva de făcut: pe cînd nimerea din zbor în horn, cătase în urmă aşa, într-o doară, şi na! că-l văzuse pe Ciub pornit la drum împreună cu alde cumătru-său, ba însă şi ajuns departe de poartă. Cît ai clipi se şi năpustise din vatră-afară îndărăt şi dă-i fugă, dă-i fugă pînă ce. luînd-o înaintea cumetrilor, le tăiase calea şi se apucase de răscolit şi spulberat în toate părţile troienii. A stîrnit un viscol ca acela. Numai alb vedeai în faţa ochilor. Şi din faţă şi din spate se abătu volbura omătului asupra celor doi drumeţi strîmtorîndu-i oridincotro ca un năvod, şi stînd gata-gata să le înfunde gura, ochii, urechile. Iar diavolul atunci îşi luă zborul îndărăt spre horn, pe deplin încredinţat că Ciub şi cumătru-său au să facă vrînd-nevrînd cale întoarsă, Ciub o să dea acasă la el peste fierar şi o să ia fierarul o calcavură, de n-o să mai fie în stare multă vreme să pună mîna pe o pensula ca să se ţină iarăşi de nesăbuitele-i mîzgăleli.

Şi într-adevăr, de îndată ce se iscase viscolul acela şi vîntul acum îţi vîra omătul drept în ochi, Ciub se şi rostise cum că rău îi părea că mai plecase de-acasă şi, înfundîndu-şi mai adînc căciula în cap, se înjura pe sine însuşi de mama focului, delaolaltă cinstindu-i cu asemeni sudalme şi pe diavol, şi p[e] cumătru. Dar mînios cu adevărat de altminteri nu era, se prefăcea numai. Ba încă era chiar foarte bucuros de acel vifor pe neaşteptate. Pînă la dascăl acasă mai aveau a merge cam de opt ori pe cît merseseră pînă atunci. Făcură aşadar

ntoarsă. Cel puţin vîntul îi bătea acum din spate-, însă de văzut înainte-le,

C* - *M-* rhinra sniilhcrnl

irnic că-i chiora spulberul

Ia stai. cumetre, mi se pare că nu-i bine pe unde am luat-o noi acum! j Ciub, îndepărtîndu-se cîţiva paşi. Nu văd pe-aici nici o casă. Tii, ce l î i i d

ub, p

! Ia ţine-o tu puţintel în partea aceea, cumetre, şi vezi de nu cumva

d i ă dhl ă

vifornița

acolo-i drumul, eu, pînă atunci, l-oi căuta dincoace. Numai că duhul rău e-a iitiboldit la cutreierat coclaurii pe asemenea jivorniţă! Ai grijă să mă strigi [nd dai de drum. Ptiu. uite na ce pumn de zăpadă mi-a trîntit în ochi ucigă-l

crucea!

ca

Numai că drumul, nicăieri. Horhăind prin nămeţi, ba încolo, ba încoace, doar avea cizme lungi pînă la genunchi, cumătrul se tot duse ţinînd în partea despre care fusese vorba şi în cele din urmă nimeri drept la circiumă, pînă într-atît se bucură că dăduse în sfîrşit de-un capăt al drumului, încît pe loc uită de orice alte griji şi, scuturîndu-se de zăpadă, pătrunse înăuntru. întru nimic sinchisindu-se că alde cumătru-său rămăsese să orbecăie cine-l mai ştia pe unde. în vremea aceasta, lui Ciub i se păruse deodată că a găsit drumul; stătuse locului, îl strigase pe cumătrul şi-l răsstrigase, iar apoi văzînd că, pace, cumătrul nici că se arăta, îşi hotărîse să plece singur mai departe. Nu mai merse mult şi se pomeni în faţa casei lui. Troian mare jur-împrejurul izbei, iar coperişul, de atîta omăt, nici nu se mai cunoştea. Cu mîinile ciocan de frig, Ciub se apucă să bată-n uşă, strigînd cu glas poruncitor la ftica-sa să vină să-i deschidă.

— Ce cauţi aici? îl luă din scurt fierarul, ieşind din tindă în curte.

După glas, Ciub îl cunoscu numaidecît şi de-aceea, dînd îndărăt cîţiva paşi, îşi spuse în sinea lui: „Hei, d-apoi atunci nu-s acasă la mine: că mie fierarul doar nu-ndrăzneşte a-mi călca pragul. Da iarăşi, dacă stai şi te uiţi, nu-i nici casa fierarului. A cui o fi? Iacă poznă! Mă uitam şi n-o mai cunoşteam! E-a lui Levcenko, şontorogul acela care s-a însurat nu demult şi şi-a luat nevastă tinerică. Numai casa lui seamănă aşa, bucăţică ruptă, cu a mea. Păi, da, mi se păruse mie de la bun început cam ciudat lucru să ajung aşa repede. însă Levcenko e la petrecere la dascăl acasă, asta ştiu fără greş; ce-i cu fierarul [a]ci?... Ehe, se ţine cu tinerica şchiopului. Iacă asta-i! Bun!... Acum m-am dumerit."

— Cine eşti? Ce tot dai raita pe la porţi? se aspri mai tare fierarul venind [s]Pre Ciub.

„Ba nu i-oi spune, gîndi Ciub. Că, te pomeneşti, mă mai şi ia la bătaie [stf]opşitul naibii, de află cine-s!" Şi, prefăcîndu-şi glasul, răspunse:

— Om bun sînt! Am venit cu colinda, să cînt la fereastră, să vă înveselesc.

— la mai du-te dracului cu colinda ta cu tot! se răsti la el Vakula, mînios. [e] mi te-ai proţăpit aici? Cară-te cît te văd, auzi? ,muit EI

Ciub începuse a avea şi el gîndul acesta înţelept, dar nu-i veni del$_{Oc}$ i merchez că trebuia să se supună poruncii fierarului. Un duh rău parcă- asmuţea pe furiş la alte cele decît ce s-ar fi cuvenit. Aşa încît vorbi iarăşi r glasul acela prefăcut:

— Da ce te-a apucat de strigi? Vreau eu să cînt la fereastră o colindă şi gata!

— Eee, d-apoi tu nici că te-astîmperi, nu înţelegi de cuvînt!...

Şi cam tot atunci se pomeni Ciub cu un pumn peste umăr, de văzu stele verzi. Făcu încă un pas îndărăt, dar nu se lăsă: j, — Ai chef de bătaie, pe cît văd!

— Şterge-o, mă, de-aici! strigă fierarul, miluindu-l cu alt dupac. 4 —Te-a apucat! îl înfruntă Ciub cu un glas în care-i sunau delaolaltă şi necaz că-l durea umărul, şi înciudare, şi teamă. Văd eu, vrei bătaie cu tot dinadinsul, şi unde mai pui că dai, nu glumă!
— Da şterge-o odată! strigă din nou fierarul şi-i trînti poarta-n nas. Rămînînd singur în uliţă, Ciub se-aşternu pe bombăneli:
— Ia uite, îndrăzneală pe el! Ei las c-o să-ţi arăt eu fie! Văzutu-mi-l-ai cine-i? Face pe marele şi tarele! Şi ce, crezi că n-am eu cum îţi veni de hac? Ba-ţi viu, puiule, şi chiar acu mă duc să-ţi viu, de-a dreptul la ispravnic mă duc! O să mai auzi tu de mine! Că nu mă uit eu că eşti fierar, nu mă uit că eşti zugrav... însă pînă una-alta bine ar fi să cam văd ce-i cu spinarea şi cu umerii mei: mă tem că m-a umplut de vînătăi. A dat în mine, pesemne, cît ce-a putut, gliganul dracului! Da-i frig, nu-mi vine să-mi scot cojocul! Lasă, lasă, măi fierar afurisit, dare-ar dracu-n tine şi-n fierăria ta, ţi-o coc eu! Başbuzucul naibii! Dar va să zică el acum nu-i acasă. Atunci Soloha, chitesc, o fi singurică. Hm... nu-i departe de aici pînă la ea; ia hai într-acolo! Pe-o urgie de vreme ca asta, n-are cine da peste noi. Poate că una-alta, cutare, s-o putea. Iii, că greu pumn mai are trecletul de fierar!
Şi, după ce se mai scarpină pe spete şi pe umeri cîtva timp, luă iarăşi drumul în picioare. Cu mintea la deslătările de care avea să aibă parte cînd s-o vedea cu Soloha, i se păruse că l-a mai iertat cît de cît durerea şi nici frig nu-i mai era, măcar că geruia de auzeai peste tot pe uliţe cum trosneau lemnul şi piatra, oricît de aprig şuiera vîntul. Mai sprinten şi mai îndemînatic decît un meşter bărbier ce-şi ţine tirăneşte victima cu degetele de nas, viforul îi albea necontenit barba şi mustăţile, clăbucindu-i-le cu omăt, şi totuşi pe fap cazacului cînd şi cînd se ivea un zîmbet dulceag. Dacă însă iureşul zăpezii spulberate n-ar fi şters întruna, dintr-o singură trăsătură de condei, orice se mai desluşea cumva şi înainte şi în urmă, l-ai fi putut vedea încă mult timp p[e] Ciub oprindu-se ba colo, ba colo pe uliţă să-şi frece spinarea şi umerii şi, după ce bodogănea: „greu pumn mai are trecletul de fierar!", aşternîndu-se din nou la drum.

[fante cu bărbuţă de ţap zburase el din horn în sus şi apoi din nou - ntru în horn, dar în vremea aceasta geanta pe care o purta la şold [1(1] • zurată de umăr cu o baieră trecută cruciş peste piept, şi în care vîrîse luna [S]P„ buzunar, după ce o şterpelise de pe cer, geanta aceasta, numai bine [C3]tîndu-i-se cum-necum de ceva în vatră, se deschisese, iar luna, ce să mai a ea la cumpene? ţîşnise în zbor prin horn în sus din căsuţa Solohăi şi acum [S] asi plutea lin înălţîndu-se mai departe pe bolta cerească. Peste tot, dintr-o are.n cealaltă, s-a luminat lumea dintr-o dată. De viscol nici pomeneală nu mai era. Cît vedeai cu ochii, faţa zăpezii jur-împrejur se-ntindea neclintită ca o cîmpie de argint şi o smălţau puzderii şi puzderii de steluţe de cleştar. Gerul oarcă mai slăbise. Prindeau să răsară pe uliţe pilcuri de fete şi flăcăi, mai fiecare cu traistă la şold. Li se auzeau cîntecele răsunînd tot mai limpede, rară casă în faţa căreia să nu fi văzut grămădindu-se colindători.
E-o minunăţie strălucirea lunii în slăvi! Nu-ţi vin repede pe limbă cuvintele, cînd vrei să povesteşti ce frumos e pe-o asemenea noapte să-ţi tai cale prin vălmăşagul fetelor ce rîd cu hohote sau cîntă şi al flăcăilor ce necurmat se ţin de glume şi-s puşi pe toate năzdrăvăniile cîte-i pot trăsni cuiva prin cap într-o noapte de voie bună şi haz. Cojoacele ţin cald că-s bune, groase; de ger bujorii din obraz ard şi mai viu; iar şotiile curg, de parcă stă satana în spatele fiecui şi-l împinge să nu-şi mai afle stîmpăr.
Droaie de fete de-acestea cu traista la umăr năvăliseră în casa lui Ciub, împresurînd-o pe Oksana. îi ţiuiau fierarului urechile de-atîtea chiote subţirele şi

rîsete şi vorbărie. Dînd zor care mai de care să-i istorisească mîndrei lui Vakula altceva şi-mai-şi, toate fetele acestea îşi deşertau pe loc traistele şi se făleau cu turte, cîrnaţi, colţunaşi ce se-nvredniciseră a aduna din colindat, pe cînd veneau încoace. Oksana, pe cît se pare, nu mai putea de bucurie şi de mulţumire, pălăvrăgea cînd cu una, cînd cu alta dintre fete şi tot timpul rîdea. Văzînd-o atît de veselă, fierarul o privea cu un fel de ciudă, ba parcă o şi pizmuia chiar, şi în clipele acelea ajunse de blestemă obiceiul colindelor, Măcar că altminteri doar şi el se dădea în vînt după această datină.
— Ei, Odarka! strigă mereu vioasă Oksana, uitîndu-se la una dintre fetele din jurul ei. Ai conduri noi! Vai, dar frumoşi mai sînt! Au şi înflorituri cu fir de aur! Bine de tine, Odarka, tu ai cine să-ţi cumpere orice; mie n-are cine-mi dărui conduri frumoşi ca ai tăi.
— Nu-ţi fă inimă rea, Oksana scumpă! îi luă vorba din gură fierarul. Las Ca"ti aduc eu o pereche din cei cum pînă şi prinţesele mai rar să poarte.
- Tu? făcu repede Oksana, privindu-l de sus. Te-oi vedea eu unde găseşti conduri să-mi placă. Doar să mi-i aduci pe cei din picioarele ţarinei.
— I-auzi-o ia, ce rîvneşte! strigă droaia de fete, rîzînd. Î:

— Da, aşa, îşi urmă ea vorba cu trufie. Şi să fiţi martore voi toate- r legămînt că dacă fierarul Vakula îmi aduce condurii purtaţi de ţarina, eu • aceeaşi clipită primesc să-i fiu nevastă.
Şi după asta fetele plecară să colinde, luînd-o cu ele pe frumoasa răsfăţata fiică a lui Ciub.
— Rîde-mă, rîde-mă! mormăi fierarul ieşind pe poartă în urma lor. (doar şi eu rid de mine! Şi mă tot întreb şi nici că-mi dă prin gînd: unde mi. fi mintea? Drag nu-i sînt şi pace - eh, apoi atunci rămîi, fată, sănătoasă! Ce parcă numai una Oksana-i pe lumea asta? Ba. slavă Domnului, şi cu ea şi g,j ea satul e plin de fete frumoase. Şi mai la urma urmei, ce tot Oksana Gospodină cum trebuie n-o să ajungă ea niciodată; numai la găteli se pricepe Ba zău, mi-o fi, n-o să mă mai las prostit de-acum înainte.
Dar tocmai cînd să ia hotărîre de nestrămutat, nu ştiu ce spiriduş îj nălucea în faţă chipul Oksanei, aşa cum rîsese ea spunîndu-i în bătaie de joe: „Adu-mi, fierarule, condurii ţarinei şi primesc să-ţi fiu nevastă!" Atunci i se răscolea sîngele în vine şi iarăşi gîndul nu-i mai era decît la Oksana.
Cete de colindători, flăcăii într-o parte, fetele în alta, străbăteau cu graba uliţă după uliţă. Numai fierarul, călcînd agale, nu lua seamă la nimic, şi nu mai ţinea datina aceasta, care pînă atunci îi plăcuse mai mult decît oricare altele.
Diavolul în astă vreme se topea de dragul şi dorul Solohăi: îi pupa mîna dînd ochii peste cap, întocmai cum face consilierul comunal cînd vine în vizită la preuteasa, îşi ducea mîna la inimă, ofta din adînc şi-i spunea Solohăi pe şleau că, dacă nu se înduplecă să-i stingă focul, va să zică, precum merge treaba de obicei: să-i răsplătească dragostea - el e în stare de orice: îşi face o seamă, se aruncă-n apă cu capul înainte şi gata, ducă-i-se sufletul de-a dreptul în iad. Nu era ea, Soloha, chiar atît de neîndurată şi, pe lingă asta, diavolul doar, după cum se ştie, lucra în bună înţelegere cu ea. Numai că aşa-i plăcea ei, să vadă căzîndu-i la picioare bărbaţii, şi adevărat că rareori i se întîmpla să nu-i ţină de urît vreunul. Totuşi în seara aceea se gîndise să-şi petreacă timpul singură, fiindcă toţi cei ce erau oameni cu greutate în sat fuseseră poftiţi la dascăl, să ospăteze colivă. A ieşit însă cu totul altminteri: abia spusese diavolul pe faţă ce-i poftea inima, că se şi auzi la uşă glasul mare, de om voinic, al primarelui. Soloha dădu fuga în tindă să deschidă, iar diavolul, sprinten cum e el, ţuşti! într-un sac din cei ce zăceau pe jos.
După ce se scutură de zăpadă şi dădu pe gît păhăruţul de votcă pe care i-I şi turnase Soloha, primarele o înştiinţa că nu se mai dusese la dascăl. fiindcă-l apucase pe drum viscolul; şi că, văzînd lumină la geamul e se-abatuse ca *să-şi petreacă scara* cu ea, cu Soloha.
N-apucă bine primarele să spună toate acestea, că iarăşi se auzi *o* ciocăneală în uşă şi, o dată cu ciocăneala, glasul dascălului.

„ Ascunde-mă undeva, şopti primarele. N-am nici un chef să mă văd cUm cu dascălul.
ce gîndi Soloha iar şi iar unde ar fi putut ascunde în casă la ea o matahală om cum era primarele; în cele din urmă i se opriră ochii asupra celui mai "nator dintre sacii de mangal; răsturnă mangalul într-un ciubăr, iar [11] nesul ei musafir se cufundă în sac cu tot cu mustăţi, cap şi căciulă.
Dascălul intră in casă vînăt de frig şi, în timp ce-şi freca mîinile să şi le mai lezeheţe, îi dădu ştire Solohăi cum că, nevenindu-i nimeni la colivă, el s-a bu-urat din toată inima că putea veni să se mai

„ţină" cu ea, cu Soloha, că pe el «colul nu l-a înspăimîntat. Şi tot vorbind astfel, veni şi mai aproape de ea, tuşi să-şi dreagă glasul, zîmbi în colţul gurii, apoi, plimbîndu-şi uşurel lungile-i degete pe braţul ei durduliu şi gol pînă mai sus de cot, o întrebă cu prefăcută viclenie şi nu mai puţin vădită mulţumire de isteţimea lui: j
— Pe ce-am pus eu mîna acum, fermecătoare Soloha? ;.£ După care, dădu puţintel îndărăt. ;,f
— Cum, pe ce? Pe braţul meu, Osip Nikiforovici! răspunse Soloha. •
— Hm! Pe braţ! He, he, he! rîse dascălul, straşnic de mulţumit că deschisese bine vorba şi se plimbă doi-trei paşi prin încăpere.
— Dar acum, scumpă şi iubită Soloha? vorbi el din nou cu aceeaşi înfăţişare cît vicleană, cît încîntată de sine şi, apropiindu-se iarăşi de ea, «J ciupi de gît, apoi, după tipicul lui, dădu puţin îndărăt. î
— Parcă dumneata nu ştii, Osip Nikiforovici! răspunse Soloha. Pe gît şi pe salba de la gîtul meu.
— Hm! Pe salba de la gît! He, he, he! şi dascălul făcu alţi doi-trei paşi prin încăpere, frecîndu-şi mîinile.
— Dar acum, neasemuită Soloha?...
Nu se ştie pe unde ar mai fi avut dascălul de gînd să-şi poarte lungile-i degete, că tocmai atunci bătu la uşă cineva şi se auzi de-afară glasul lui Ciub. Dascălul se pierdu cu firea.
— Doamne sfinte, o fi vreun mirean! Dă aici peste unul ca mine, faţă bisericească, şi ce mă fac?... La iuţeală se duce cu pîră asupra mea la părintele Kondrati!...
Nu-i era lui cu adevărat de popă: mai presus de toate se temea să nu-l afle cumva nevasta, care şi aşa luase obicei să-l scarmene fără milă, încît, cu Uemea, îi subţiase din cale-afară coada, oricît de groasă o avusese el cîndva.
— Pentru numele lui Dumnezeu, neprihănită Soloha... bolborosea ascălul tremurînd varga. Au curăţia voastră, cum scrie în Evanghelia de la
. Uca citire, capul treisp... treispre... I-auzi că iar bate. Doamne Dumnezeule, r bate-n uşă! Vai de mine. ascunde-mă undeva!

*. A,
• Gop,

Deşertă Soloha în ciubăr alt rînd de mangal, iar dascălul se vîrî în sac s puţintel la trup cum era, ar mai fi putut încăpea peste el, după ce se gheiw la fund, încă vreo jumătate de sac de mangal.
— Bine te-am găsit, Solohă! spuse Ciub intrînd în casă. Mă tem că nu t aşteptai la mine în seara asta; aud? aşa-i că nu te aşteptai? Ori ţi-am pjCa cumva nelatimp, te pomeneşti?... (După cum zîmbise el hîtru aruncînH această vorbă, îl simţeai că-şi pusese la muncă înceata-i minte şi că-i umbla ne limbă acum o glumă ce i se părea şi pipărată şi tare isteaţă.) Că, te pomeneşti tu tocmai acum te ţineai cu careva... Ba, te pomeneşti, l-ai mai şi ascuns pe ăla aici prin casă in cine ştie ce ungher, aud? (Şi încîntat de ascuţimea spusei lui, rîse cu hohote, mîndrindu-se foarte în sinea-i că Soloha numai lui îi face hatîrul.) Ei. Solohă, ia dă-ncoa o votcă. E un ger parşiv afară, mai să-mi vină a crede că pînă şi gîtiţa mi se făcuse bocnă. Ştiu că ne-a procopsit Dumnezeu anul ăsta cu o noapte înspre Crăciun ca aceea! Ce se mai stîrnise deodată, vremea, Solohă, auzi? Da se stîrnise, nu că... Iacă na, mi-s toacă mîinile, nici nu-mi pot descheia cojocul! Ce se mai stîrnise o jivorniţă...
— Deschide! răsună un glas afară şi iarăşi ciocăni cineva la uşă. -
— Bate cineva, făcu Ciub, fără să-şi mai descheie cojocul.
— Deschide! răsună mai tare glasul celui de la uşă.
— Fierarul! slomni Ciub, înşfăcîndu-şi căciula din cui. Ia vezi, Solohă: pe unde m-ai putea găvozdi? Că-n ruptul capului nu vreau să dau ochi cu stropşitul şi afurisitul ăsta, ieşi-i-ar şi sub un ochi şi sub celălalt cîte o bolfă cîi pumnul, de om al dracului ce-i el!
Soloha, înspăimîntîndu-se şi ea, se tot repezea de colo-colo fără rost, ca năucă, şi din zăpăceală îi făcuse semn lui Ciub să se strecoare în sacul în care şedea cinchit dascălul. Nici pis nu zise bietul dascăl şi nici măcar să icnească nu cuteză, cînd simţi că se lasă peste el un mal de om, aproape că aşezîndu-i-se în creştet ca pe un scaun şi strîngîndu-i capul între carfmbii cizmelor care, de-atîta

stat în ger, se făcuseră cum e fierul.
Feciorul Solohăi, nici tu bună seara, nici nimic, intră în casă uitînd să-şi scoată cuşma din cap şi se trînti dintr-o bucată pe laviţă. Se cunoştea bine că nu-i erau boii acasă.
Dar cînd să închidă Ia tindă în urma flăcăului, Soloha se pomenise cu încă un musafir care-i ciocănea în uşă: Sverbîguz. Pe cazacul acesta nu-l mai putea ascunde într-un sac cu mangal, n-avea de unde lua un sac atît de mare Sverbîguz era mai încălat chiar şi decît primarele şi mai lung decît cumătrul lui Ciub. Aşa încît Soloha se duse cu el în grădina din spatele casei, să-i spun" acolo musafirul tot ce avea a-i spune.
în casă, fierarul, cu gîndurile în altă parte, îşi muta privirea ba colo. ta colo şi din cînd în cînd şi-o aţintea în gol, să asculte cum se îngînau departe; pe alte uliţe, cîntecele colindătorilor; pînă la urmă, dădu cu ochii de sac"

a mea

nlini: „Ce-o fi cu ei aici? De cînd trebuia să-i scot din casă! Cu dragostea a mea nătmgă- am ajuns de nu mai ştiu pe ce lume sînt. Mîine - zi de - batoare, iar Ia mine-n casă încă nestrîns, încă te mai împiedici pe jos de S3 nicuri- Ia să car sacii ăştia în covălie!"
C Se apucă mai întîi de cei doi mari, îi legă mai de nădejde la gură şi, ;ndu-se pe vine, dădu să şi-i aburce pe umeri. De bună seamă că-i fugeau eu gjfidurile cine ştie unde, altfel l-ar fi auzit pe Ciub sîsîind printre dinţi, nd Iară să ştie, îi prinsese părul delaolaltă cu funioara pe care o întărea la li şi ar fi luat aminte şi la hîcîitul ce se auzea destul de tărişor din
ura lăl
Ia
sacului şi ar fi luat aminte şi la hîcîitul ce se auzea destul de tărişor din
îl h
celălalt sac, unde pe trupeşul primare îl apucase tocmai atunci un sughiţ.
Fierarul însă îşi spunea, vorbind mai departe cu sine însuşi:
— N-o să-mi mai piară odată din minte nevrednica asta de Oksana? Uite, nu vreau să-mi mai stea gîndul la ea şi degeaba, tot nu mi-o pot alunga din minte; ca un făcut, numai la ea şi numai la ea mă gîndesc. De ce-i lăsat aşa pe lume, să-ţi umble un gînd prin cap, oricît l-ai izgoni? Măi, al dracului, dar sacii ăştia parcă-s mai grei ca altădată! Pesemne că nu-i numai mangal în ei, o mai fi altceva. Că prost mai sînt! Păi mie, cum de-am uitat! orice îmi pare mai greu acum. Eu, care de multe ori, mai înainte, numai cu o mînă îndoiam şi dezdoiam un ban de aramă din cei mari, de cinci, sau o potcoavă, azi nu mai am vlagă nici măcar un sac de mangal sa-l ridic cu spinarea. Acuşi-acuşi o să ajung să mă dea jos vîntul.
Stătu un timp aşa, fără să mai spună nimic, apoi înviorîndu-se deodată, se burzului către sine însuşi: „Ee, ia uite ce bleg! Ba nu, nici gînd, n-o să dau eu păs nimănui să-şi rîdă de mine! Zece saci de-ăştia să fie, şi tot îi duc." Şi numaidecît şi-i săltă pe amîndoi o dată în spinare, cît erau ei de grei, de nu i-ar fi putut urni doi oameni voinici împreună. Mai luîndu-l de jos şi pe celalălat, în care şedea covrig diavolul, şi spunînd: „Hai să-l iau şi pe-ăsta; aici mi-am pus pesemne sculele", ieşi din casă fluierînd un cînticel care începe aşa:
De muieri nu-mi pasă mie...[7]
Afară, toţ mai tare şi mai tare răsunau uliţele de-atîtea cîntece şi chiote. Era şi mai mare acum înghesuiala cetelor de colindători, că veniseră şi alţii, de Prin satele vecine. Flăcăii se ţineau întruna de şotii, îşi făceau de cap cît Pofteşti. De multe ori, printre colinde, numai ce auzeai undeva şi vreun cîntec glumeţ, ticluit chiar atunci de cine ştie ce căzăcel cu mustaţa abia înfiripată. Sau alteori, pe neaşteptate, unul din gloată dădea drumul în loc de colindă unei strigături ca la Anul-Nou. răcnind cît ce putea:

Ne daţi sau nu ne daţi
Colaci calzi şi cîrnaţi h
Din cei afumaţi,
Ne daţi, ne daţi?[8] iq

V

N V

Şi mucalitul îşi primea de îndată răsplata: hohote şi iar hohote de r-Ferăstruicile se ridicau şi prin deschizătură se strecura afară braţul slăbănogj vreunei bătrîne - că, într-o noapte ca aceasta, doar bătrînii de mai rămîn acs • împreună cu venerabilii părinţi ai celor tineri - să dăruie colindătorilor k cîrnaţi, ba vreo bucată de plăcintă. Fetele şi băieţii, pe-ntrecute îşi potrivea, traistele sub ferestre, şi a lor era agoniseala aceea. Ici, nişte flăcăi, adunîndu.s iute din toate părţile, au împresurat un pîlc de fete: zarvă, ţipete, unul zvîrri cu un bulgăre de zăpadă, altul haţ! îi smulge cuiva din mîini traista doldora de bunătăţi. In altă parte, fetele l-au prins la mijloc între ele pe un flăcău şi j.au pus piedică, iar el atunci cu tot cu traistă, alivanta la pămînt. Mai să-ţi vină a crede că toată nopticica, fără nici un răgaz, aveau de gînd s-o ţină tot aşa într-o veselie. Iar noaptea, parcă anume pentru ei. îşi prefira mereu lumina cu atîta mărinimie! Şi luna părea şi mai albă, de tare ce sclipea omătul.

Fierarul stătu locului fără să lase din spate sacii. I se păruse că, în vălmăşagul de glasuri al unor fete, îl desluşise pe al Oksanei şi apoi rîsul ei subţirel. Tot sîngele i se răscoli în vine; trînti jos povara, de făcu „valeu!" dascălul, cum şedea ghemuit la fundul unuia din saci, iar, din acea izbitură, primarele dădu şi mai tare în sughiţ; îşi zvîrli pe un umăr sacul cel mic şi, vîrîndu-se într-o gloată de flăcăi, porni agale împreună cu ei pe urma acelui stol de fete, în larma căruia deosebise glasul Oksanei.

„Da, e ea cu adevărat! Uite-o colo, mîndră ca o împărătească; cum mai lucesc negrii ei ochi! Şi lîngă ea, un flăcău chipeş care îi tot istoriseşte ceva; ceva de haz, pesemne, fiindcă ea rîde. D-apoi cînd nu rîde ea?" Fără voia lui parcă, şi nepricepînd nici el de ce, îşi croi drum cu coatele prin îmbulzeală pînă ce ajunse lîngă Oksana.

— A, Vakula, eşti şi tu pe-aici? Bine ne-am întîlnit! îi spuse ea, cu obrazul luminat de zîmbetul acela al ei în doi peri, care mai nu-l scotea din minţi pe fierar. Ia zi, cum ţi-a mers cu colindul, ai căpătat daruri multe? Nu prea ţi-e plin sacul, văd. Dar conduri ca ai ţarinei mi-ai găsit? Cînd mi-i aduci, mă mărit cu tine!

Şi, izbucnind în rîs, fugi înainte laolaltă cu celelalte fete.

Ca încremenit rămase în loc fierarul. După o vreme îşi şopti: „E-n zadar. nu mai pot; nu mai am putere să îndur.,. Doamne sfinte, de ce-i ea oare aşa de îndrăcit de frumoasă? Privirea ei, vorba ei, tot ce ţine de ea, uite, mă arde, îmi frige inima... Nu, mi-e cu neputinţă să-mi birui deznădejdea! Mai bine le pun cruce la toate: piarză-mi-se sufletul, n-are decît, eu îmi iau zilele, mă duc să mă arunc într-o copcă în rîu şi amin, nici de nume să nu mi se mai ştie!"

Cu gîndul acesta în minte pornind iarăşi, dar acum cu pas apăsat, ajunse din urmă ceata de fete, se alătură Oksanei şi-i spuse răspicat:

— Rămîi cu bine. Oksana! Cată-ţi de logodnic pe cine vrei, orbeşte pe cine pofteşti; că pe mine mai mult de-acum pe lumea asta n-o să mă vezi.

Fata se arătă uimită, dădu să răspundă ceva, dar fierarul numai cît flutură , ta din mînă a lehamite şi plecă în fugă. încotro Vakula? strigau flăcăii văzîn

— încotro. Vakula? strigau flăcăii, văzîndu-l cum se tot duce.

Rămas-bun, măi fîrtaţi! le răspunse el din mers, cu glas tare. Deie
I de-sus să ne vedem cîndva pe lumea cealaltă, că pe asta nu ne mai este
. să-mi petrec cu voi. Bun rămas, nu mă pomeniţi de rău! Spuneţi
S rintelui Kondrati să-mi facă parastas întru iertarea păcatelor. Şi că n-am mai
ucat a împodobi candela de la icoana Mîntuitorului şi nici pe cea de la
nana Maicii Domnului, numai fiindcă, de păcătos ce sînt, m-au luat înainte
rijile lumeşti. Bruma de avut ce-ţi găsi în sipetul meu de-acas îl las bisericii.
Rămîneţi cu bine!

Si, după ce le spuse toate acestea mergînd în pasul lor, o rupse iarăşi de fugă cu sacul la spinare.

— S-a ţicnit! îşi spuneau flăcăii între ei.

— îi sortit pierzaniei, păcătosul! bolborosi cu glas cucernic o babă ce se-ntîmplase a trece tocmai atunci pe lîngă ceata lor. Ia să mă duc să povestesc în sat cum l-am văzut pe fierar spînzurîndu-se!

Străbătu Vakula în fugă cîteva uliţe şi apoi se opri să-şi mai tragă răsuflarea. Şi se gîndi aşa: „Dar, la drept vorbind, ce mă grăbesc pînă într-atît, de parcă le-am dat toate pe una! Hai să mai încerc ceva: să cer sfat zaporojanului Puzatîi PaţiuF. Cică el se are bine cu toţi diavolii de la mic la mare, şi că de aceea poate face orice-i trece prin gînd. Mă duc la el, că sufletul doar tot nu mai am cum să mi-l izbăvesc!"

Oblicindu-i gîndul, diavolul din sac, cum şedea el de-atîta timp chircit acolo fără să mai dea semn de viaţă, prinse a sălta de bucurie; numai că fierarul atunci, închipuindu-şi c-o fi dat, cine ştie cum din mers, cu cotul în sac şi că de-aceea se legăna sacul aşa în spinare, îi trînti un pumn zdravăn şi, dintr-o zvîrlitură de umăr aşezîndu-şi-l mai bine în spinare, apucă spre Puzatîi Paţiuc.
Paţiuk acesta într-adevăr fusese cîndva zaporojan; că-l izgoniseră dintre ei
cei din Zaporojie sau că dăduse el bir cu fugiţii, asta n-o mai ştia nimeni.
Trecuseră mulţi ani, vreo zece, poate şi cincisprezece, de cînd se strămutase
ln Dikanka. La început, traiul lui, bună bucată de vreme, fusese trai de
Zaporojan get-beget; muncă - nici pomeneală, somn - trei sferturi din zi, de
"Jncat mînca însă cît şase oameni la coasă, iar în ce priveşte băutura dădea pe
jjK dintr-o dată mai-mai că o vadră întreagă: las că şi avea unde pune-n el; nalt
e stat nu era, dar gros - nimic de zis. Mai ţine seamă şi că nădragii ce purta,
Şalvari căzăceşti, aveau asemenea lărgime, încît, oricît de mare ar fi păşit
atiuk, picioarele tot nu i se vedeau şi de-aceea, cînd te-ntîlneai cu el pe uliţă,
ai curînd ţi se părea că vine rostogol spre tine o bute de la fabrica de spirt.

N. V.

H0{

De-aici i s-o fi tras pesemne şi porecla ce-i pusese lumea, de Burduhosul r cîteva zile numai după ce se înfiinţase în sat, îi şi mersese vestea că era tnest vraci. Care cum se-mbolnăvea - chemaţi-l pe Paţiuk; iar lui Paţiuk îi era deşt i doar să descînte şoptind nişte vorbuliţe acolo, şi-i lua omului răul cu niîn Ori de i se întîmpla vreunui cazac, viţă de cazac, hulpav înfulecînd el, sj rămînă cumva în gît un os de peşte. Paţiuk cu atîta pricepere îi trăgea un dupac în spete, încît, fără să vatăme întru nimic gîtiţa cazacului de viţă, pornea osul numaidecît pe calea ce-i era lui sortită. De la un cîrd de vreme însă, rar să-l mai vadă lumea umblînd prin sat. Poate că de lene şedea el acum mai toi timpul în casă, dar poate să fi fost şi altă pricină, anume că an de an îi venea din ce în ce mai greu să iasă pe uşă: nu-l mai încăpea. Şi aşa lumea, adică cine avea nevoie de Paţiuk, trebuia să se ducă ea Ia el acasă.
împinse fierarul cam cu sfială uşa casei zaporojanului şi-l văzu atunci cum şedea jos turceşte, avînd în faţă-i o balercuţă pusă poponeţ, pe care se afla o strachină plină cu găluşti, care strachină, în felul acesta, numai bine îi venea drept în dreptul gurii. Iar el, fără a-şi da osteneală nici măcar cu un deget să se ajute, doar că pleca puţin capul spre strachină cît să ajungă cu buzele în sorbeală şi horpăia aşa, mai apucînd cu gura, la răstimpuri, şi cîte-o găluşca. „Măi, măi, îşi spuse Vakula în sinea sa, ăsta-l întrece de leneş pe Ciub: că Ciub barem ia cu lingura din blid, pe cînd ăsta nici măcar să întindă mîna nu se-ndură!"
Lui Paţiuk îi dădeau pesemne de furcă, nu glumă, acele găluşti, pentru că, s-ar fi zis, habar n-avea că-i trecuse cineva pagul, cu toate că fierarul, intrînd, îi făcuse plecăciune pînă la pămînt.
— Am venit la tine, Paţiuk, ca să te rog să-mi faci un mare bine! spuse Vakula ploconindu-se din nou.
Burduhosul de Paţiuk înălţă capul şi-apoi iarăşi se aplecă să soarbă şi să înfulece. Fierarul, luîndu-şi inima în dinţi, adăugă:
— Am auzit de la unii şi alţii, numai să nu mi-o iei în nume de rău... că vezi, eu, dacă ţi-o spun, doar nu ţi-o spun cu nici un gînd de sfruntare..-Zice-se c-ai fi oareşicît un soi de neam de departe cu diavolul.
Şi pe loc se înspăimîntă de ceea ce-i ieşise din gură, fiindcă i se păru că tot nu izbutise a vorbi mai pe înconjur şi că tot nu îndulcise destul cuvintele ce zgîriau urechea - aşa încît, crezînd că Paţiuk uite-acum o să înşface balercuţă şi o să i-o zvîrle în cap cu tot cu strachina de pe ea, se feri iute într-o parte punîndu-şi braţul pavăză înaintea ochilor, să-I împroaşte cel puţin pe mînecă, nu în obraz, fumegoasa zeamă în care înotau găluştile.
Dar Paţiuk nu-i aruncă decît doar o privire şi se-apucă iarăşi să horpse Venindu-i inima la loc, fierarul hotărî să-şi spună păsul mai departe:
— De asta am venit la tine. Paţiuk, deie-ţi Dumnezeu tot ce rîvnes[11]; bunătăţuri de tot felul pe săturate, şi pîine corespunzător! (Ştia el, fierarul, sa

*ceea ce spunea şi cîte-o vorbă de asta, la modă, îşi luase învăţul acesta Vf rniP stătuse la Poltava, cînd vopsise zăplazul de uluce al sotnicului.) Am Cl s la aman. vai mie! în nimeni şi-n nimic nu-mi mai pot pune nădejdea pe ? mea asta! Ce-o fi o fi, nu-mi mai rămîne decît să cer diavolului o mînă de tor Ce zici, Paţiuk? întrebă Vakula, văzînd că zaporojanul tăcea mereu ca Stul. Cum să fac?
Du-te la dracu, dacă ai nevoie de el! răspunse Paţiuk fără a-şi înturna
d ăli
Du
rivirea spre fierar şi îndopîndu-se mai departe cu găluşti. D-apoi că tocmai de asta am venit la tine, zise fierarul facîndu-i f d d ă ii l i d
d
i încă o
Dap temenea. Ca-n afară de tine, cred că nimeni pe lume nu ştie unde am de mers
ca să ajung la el.
Paţiuk - nimic: dădea gata puţinele găluşti care încă mai dăinuiau în strachină.
— Fă-ţi pomană cu mine, fii om bun la suflet, nu zi ba! stărui flăcăul. Niscai porcină, cîrnaţi, ori făină de hrişcă, mai ştiu eu ce? pînză, mei sau ce ţi-o mai fi de trebuinţă... cum e obiceiul între oameni de bună înţelegere... s-o găsi el, n-o să mă zgîrcesc. Spune-mi numai atît, de-o pildă, cum să fac să-i ies în cale undeva?
— Cine-l duce-n cîrcă lung drum n-are de bătut pînă la el, vorbi Paţiuk fără păsare şi tot fără să se urnească din loc.
Vakula îl privi ţintă în numele tatălui, de parcă acolo, pe fruntea lui Paţiuk s-ar fi putut ivi în scris tîlcul acestor cuvinte. Şi faţa fierarului parcă întreba întruna, mută: „Ce-a vrut să spună?", iar gura îi rămăsese pe jumătate deschisă, de parcă sta gata să prindă ca pe-o galuşcă cel dintîi cuvînt pe care l-ar mai fi rostit Paţiuk. Dar Paţiuk tăcea.
Şi atunci numai ce băgă seamă Vakula că găluştile şi balercuţa - nicăieri; în locul lor se aflau jos, pe pardoseală, două străchini de lemn. una cu colţunaşi, alta cu smîntînă. Fără să vrea, nu-şi mai putu lua nici ochii, nici gîndul de la cele două străchini. „Ia să văd, îşi spuse întru sine, cum o să mănînce acum Paţiuk colţunaşii. Că doar n-o să se aplece să-i horpăie cum făcea cu găluştile, şi-apoi nici nu se poate; colţunaşul se cere mai întîi feştelit, cu smîntînă."
Abia îi trecu prin minte gîndul acesta, că Paţiuk deschise gura, se uită o dată la colţunaşi şi căscă gura mai tare. în aceeaşi clipită, din strachina cu colţunaşi unul sări în strachina de-alături, se tăvăli acolo în smîntînă, se întoarse şi pe partea cealaltă, şi apoi sări din nou, dar de astă dată în sus. Smerind drept în gura lui Paţiuk. Mi ţi-l înfulecă zaporojanul. ciscă iarăşi gura Şl cu aceeaşi rînduială, îi sosi în zbor alt colţunaş. El nu-şi dădea altă Osteneala decît să-i mestece şi să-i înghită.
‚Mare ţi-e minunea!" gîndi fierarul şi, de mirare, căscă gura, dar tot atunci Se pomeni că-i sare şi lui în gură un colţunaş, tămînjindu-i buzele cu smîntînă.

îl scuipă cît colo şi, în timp ce se ştergea la gură, se-apucă să cugete că nm, şi mari minunăţii mai sînt pe lume şi că ia uite la ce iscusite născociri "i împinge pe om puterea necuratului, luînd Vakula totodată aminte că va să *zk** numai unul Paţiuk i-ar putea veni într-ajutor cu folos. „Hai să-i mai foc. plecăciune, să-mi vorbească pe înţeles... Măi. dar ia stai, ce naiba! azi e ultima zi din postul Crăciunului, şi ăsta-i trage cu colţunaşi, păi, colţunaşii sînt de frupt! Iară eu. ca un nerod ce sînt, stau. mă uit la el şi mă umplu de

păcate[1] Dos la faţă. băiete!
Zis şi făcut: temător de Dumnezeu cum era el, o zbughi pe loc din casa lui Paţiuk şi-o rupse Ia fugă, de-i scăpărau călcîiele.
Numai că, ghemuit în sac, diavolul, care pînă atunci se bucurase întruna crezînd că a şi pus gabja pe fierar, nu mai putea răbda acum să-i scape din mîini asemenea chilipir. De îndată ce, vrînd să se mai odihnească puţin, Vakula îşi lăsă jos povara, diavolul năvăli afară din sac şi pe urmă, gata, călare pe grumazul flăcăului.
Toate răcorile îl trecură atunci pe fierar; pierit de spaimă, cu sîngele fugit din obraji, nici nu mai ştia bine cum să se apere; cercă să-şi facă semnul crucii... însă diavolul, cu botul lui de cîine, i se aplecă la urechea dreaptă şi-i spuse încet:
— Stai că eu îţi vreau binele, **ţi-s** prieten, ce nu fac eu pentru un prieten? Şi apoi îi chiţăi la urechea stîngă: Bani îţi dau cîţi vrei... Şi iarăşi îi şopti, înturnîndu-şi botul înapoi la urechea dreaptă a fierarului: Ţi-o pun în palmă pe Oksana, cît ai clipi.
Stătu fierarul să chibzuiască şi, pînă la urmă. răspunse:
— Mă prind! Cu preţul acesta, bine, mă vînd ţie!
De bucuros, diavolul bătu din palme şi începu să ţupăie pe grumazul flăcăului. Şi se gîndea: „Ehe, mi-ai încăput pe mînă, fierarule! Las că de-acu o să mă răzbun eu pe tine, măi puişorule, pentru tot ce-ai mîzgălit pe pereţi şi pentru toate bazaconiile cîte le-ai scornit pe seama diavolilor. Ce-au să zică oare toţi ai mei din iad cînd or afla că-l am în mînă pe cel mai cucernic om din sat?" Şi, nemaiputînd de bucurie, pufni în rîs, fiindcă-şi închipuise cum o să le mai facă în ciudă tuturor celor din încornorata şi codata lui seminţie cînd va fi îndărăt în tartar, şi cum o să mai crape de necaz Dracul-cel-şchiop care trecea drept cel mai iscusit dintre ei în uneltiri diavoleşti. Apoi, fără să descalece de pe grumazul flăcăului, de parcă se temea să nu-l vadă că împunge fuga, chiţăi din nou:
— Ei, Vakula, dar învoielile, ştii tu, trebuie făcute în scris, cu zapis!
— Cum nu! răspunse fierarul. Şi la voi, după cîte am auzit, iscălitura pe hîrtii se pune cu sînge: un cuişor, să mă înţep în braţ. am eu. stai să-l scot din buzunar. Şi, cu vorbele acestea, duse mîna la spate, chipurile la buzunar adică, şi odată mi ţi-l înşfacă pe diavol de coadă.

Hi, că poznaş mai eşti! strigă diavolul rîzînd. Şi apoi: Ei **hai,** ţi-o fi. destulă glumă!
Dar fierarul acum striga şi el:
Ba nu, neicuşorule! Ia uite ici: cum îţi vine? Şi înălţînd dreapta, îşi făcu
mnul crucii, iar diavolul dintr-o dată stătu blînd în mîna lui, ca un mieluşel.
j ca te-nvăţ eu - îi mai spuse fierarul, trăgîndu-l mereu de coadă pînă-l
use pe pămînt - te-nvăţ eu să-i mai împingi în păcate pe oamenii curaţi la
sufletul lor, şi pe creştinii pravoslavnici!
După care, neslăbindu-i coada, îi sări călare în cîrcă, înălţînd din nou dreapta, gata-gaţa să facă şi asupra diavolului semnul crucii.
— îndurare, Vakula! se milogi necuratul, icnind jalnic. Fac tot ce vrei, tot ce mi-i cere, numai să nu mă dai pierzaniei: nu fă asupră-mi cumplitul semn!
— Aha, neamţ afurisit, altul ţi-e viersul acum. Ştiu eu ce am de făcut. Ia să mă duci în spinare numaidecît acolo unde ţi-oi porunci! auzi? ca pasărea-n zbor, aşa să mă duci!
— Unde? întrebă diavolul, amărît.
— Drept la ţarina, la Petersburg!
Si cute se făcu, de spaimă, fierarul, simţind cum dintr-o dată zboară în sus în văzduhuri.
Stătuse Oksana să cumpănească îndelung în mintea ei acele ciudate vorbe ce-i aruncase fierarul. îi cam spunea ei inima că prea fusese neîndurată cu el. Şi dacă Vakula, într-adevăr, se hotărăşte la vreo nechibzuinţă? „Mai ştii! Poate că, de mîhnire, îi trece prin cap să se îndrăgostească de-o alta şi, ca să-mi facă în ciudă, o să se apuce pe urmă să spună că aceea e cea mai frumoasă fată din sat... Da nu, asta nu, că el numai pe mine mă iubeşte. Sînt atît de frumoasă! nu mă dă el pe nici o alta; a glumit, numai se prefăcea că-i mînios. Acuşi-acuşi, în cîteva minute, parcă-l văd, iarăşi, o să vină la mine şi-o să mă soarbă din priviri. Adevărat, prea am fost fără milă cu el. O să trebuiască să-l împac: m-oi preface că nu vreau şi-o să-l las să mă sărute o dată. Să-l vezi ce-o să se bucure!" Şi după asta, fluşturatica de codană se-apucă iarăşi să glumească şi să rîdă cu prietenele ei.
— Ia stai, spuse deodată una dintre ele, fierarul şi-a uitat aici sacii; şi-s doldora, îi vedeţi? El n-a fost la colind cu traista ca noi. el - cu sacii: lumea dacă l-a văzut cu saci la

el, eu aşa cred, hai să-i zvîrle prin geam cttămai ciozvîrta de berbec; şi mai sînt pesemne aici şi ornaţi şi pite, de nici nu li se ma Ştie numărul. Huzur! Să te tot ghiftuieşti cît or ţine sărbătorile pînă la cea dn urmă.

— Ai fierarului sînt? îi luă vorba din gură Oksana. Atunci hai să-i ducem repede acasă la mine şi să vedem amănunţit: ce-a adunat el atîta?

Se-nvoiră cu toatele rîzînd!

— Dar nu-i putem ridica! strigară mai pe urmă, văzînd că degeaba opinteau care mai de care să-i urnească.

— Staţi, le sfătui Oksana, hai să dăm fuga după o săniuţă, cu săniuţa să cărăm.

Şi fuga plecară toate să găsească pe undeva o săniuţă. Li se urîse din cale-afară şi lui Ciub şi primarelui de cînd şedeau vîrîţj fa saci, dar şi dascălului i se ura, măcar că el, dascălul, tot împungînd cu un deget în pînza sacului, izbutise în cele din urmă să facă o gaură mărişoară prin care se uita. De n-ar fi fost mereu lume în jur, poate ar fi găsit cumva dascălul vreun chip să iasă din sac; dar cum să iasă aşa. de faţă cu toţi, şi să se facă de rîs... Şi neavînd cum birui deocamdată asemenea stavilă, se hotărîse să mai aştepte, numai că din cînd în cînd sufla din greu ori gemea uşurel din pricina bădărăneştilor apucături ale cizmelor lui Ciub. De altfel nici lui Ciub nu-i da mai puţin ghes inima să se vadă odată slobod, simţind el mai ales tot timpul că dedesubtul lui se afla ceva pe care-i era cumplit de neîndemînă să şadă. însă, de cum o auzise pe fiică-sa şi pe celelalte fete că hotărîseră să vină cu o săniuţă, îşi luase de-o grijă şi acum nici nu se mai gîndea să iasă din sac, facîndu-şi socoteala în mintea lui că, de aici pînă acasă, ar fi avut de făcut pe puţin vreo sută de paşi, ba şi două chiar. Păi, de-ar fi să se strecoare din sac chiar acum, aici - stai puţin, mai întîi potriveşte-ţi îndărăt straiele pe tine, încheie-te la cojoc, strînge-ţi ca lumea brîul pe mijloc - cîtă bătaie de cap! Şi unde mai pui că-i rămăsese la Soloha căciula! Las mai bine să-l care fetele pînă acasă. Dar treaba ieşi cu totul altminteri decît crezuse Ciub. în timp ce fetele se învîrteau în jurul celor doi saci şi apoi dădeau fuga după o săniuţă, slăbănogul de cumătru-su ieşea din cîrciumă tare dus pe gînduri şi fără nici un chef. Nu se învoise cîrciumăreasa în ruptul capului să-i dea de băut pe datorie; la început, îşi hotărîse el să aştepte oricît, doar-doar s-ar fi brodit să intre pînă la urmă în cîrciumă vreun cucernic, cazac, viţă de cazac, care să-l cinstească acolo cu o votcă; dar, ca un făcut, toţi cazacii de viţă rămăseseră în seara aceea pe la casele lor, să ospăteze creştineşte colivă stînd la masă dimpreună cu ai lor. Mergînd el dară cufundat în gîndurile sale şi cugetînd cum că tare s-a mai stricat lumea şi ce inimă de piatră avea ovreica aceea care nu voia să vîndă băutură pe datorie, sosi iavaş-iavaş pînă în dreptul sacilor şi acolo se opri. uimit.

; — Ia uite, saci plini lepădaţi de careva în mijlocul drumului! îşi spuse trăgînd cu ochiul şi-ntr-o parte şi-n cealaltă. Mare lucru de n-o fi în ei şi niscai friptură de porc. Da ştiu că l-a bătut fericirea pe cel de-a strins şi-a strîns atîta. cît o fi umblat el cu colindul! Plini de crapă, sacii ăştia! Da hai să zic că n-o n în ei decît turtă de hrişcă şi scovergi - tot îi *bun*[10]. Sau că n-or fi plini decît cu lipii - tot la *tanc*[1] au picat: de fiecare lipie, ovreica dă o cinzeacă, la să-i cărăbănesc eu de-aici mai repede, pîn nu mă zăreşte cineva. *n-,*

pe dată îşi şi aburcă pe un umăr sacul în care se aflau Ciub şi dascălul, dar
• ti că-l doboară greutatea. „Geaba, greu s-o scot la capăt singur", îşi spuse-,
S apoi: ,.Da ia uite, parc-anume s-a potrivit să vină încoace tocmai acum
Şapuvalenko[12], torcătorul..." ,ui iwn

Hai noroc, Ostap! ! *):?.* bnuis

— Noroc, răspunse Şapuvalenko şi stătu locului. »! y»ft

— Da-ncotro? ;* Nicăieri. Umblu şi eu aşa, lela.

— Omule, fii bun atunci şi dă-mi o mînă de ajutor să car sacii ăştia! A colindat unul cît a colindat şi-apoi şi-a lepădat ici în drum agonisita. Hai sa-mpărţim pe din două ce-o fi în ei.

— în saci? Da cu ce-s? Cu plăcinte, cu lipii?

— Păi, cu de toate, cred că.

Smulseră ei repede şi degrabă nişte pari dintr-un gard de nuiele de-alături, traseră un sac pînă-l aşezară peste pari şi-şi săltară parii pe umeri.

— Şi-acu unde, cu el? La crîşmă? întrebă pe drum Şapuvalenko.

— Aşa chitisem şi eu mai întîi — la crîşmă; dar mi-e că n-o să se încreadă în noi afurisita aceea de ovreică, ba ne-o mai şi bănui că l-am furat de undeva; şi pe lîngă asta, vezi, eu am mai fost la crîşmă puţin mai înainte. Mai bine-l cărăm la mine acasă. N-o să ne încurce nimeni. Nevastă-mea-i prin sat.

— Şi chiar ştii că nu-i acasă? întrebă iarăşi celălalt, cu grijă.

— Că doar mă aflu-n toate minţile, har Domnului! răspunse cumătrul. Pe unde-i sclipesc ei ochii acum, numai dracu de m-ar putea pune să mă duc. Cred că pînă-n zori o să tot trepede pe uliţe, cu

muieretul.
— Cine-i acolo? strigă din casă nevastă-sa, auzind cum tropoteau în tindă cei doi gospodari care intraseră tăbîrcind sacul; şi deschise uşa repede.
Cumătrul - stană de piatră.
— Na-ţi-o bună, că ţi-am frînt-o! mormăi Şapuvalenko, făcîndu-i-se pe loc lehamite.
Consoarta cumătrului era o comoară de femeie, cum nu-s puţine pe lumea asta. Ca şi pe bărbat-su, mai niciodată n-o găseai acasă, fiindcă ea mai toată ziulica umbla cu săru mîna din ţaţă-sa-n ţaţă-sa, din bătrînică înstărită în cutare alta nu mai puţin cu dare de mînă, şi tot măgulindu-le şi ridicîndu-le în slava cerului, cu mare poftă mînca din orice i se punea dinainte ea unui Musafir ce se afla, iar cu bărbat-su numai dimineţile devreme se încaieră, că y°ar atunci de-i rămînea răgaz să se vadă cu el, uneori. Casa le era veche de "Hrecea în vîrstă cu încă o dată pe-atît nădragii grămăticului de la canţăleria comunei, acoperişul ei pleşuvise, rămînînd pe-alocuri gol-goluţ. fără fir de pai P^e el. Din gardul de nuiele ce-o împrejmuia, se mai vedeau nişte urme doar. hindcă nimeni, plecînd de-acasă, nu-şi mai lua acum băţ să se apere de cîini: toţi temeinică nădejde c-or trece pe lîngă ograda lui cumătru şi-or

smulge o jordie din gardul lui. Foc nu vedea vatra din casa cumătrului, des$_e$ ori, cîte trei zile în şir. Dulcea nevastă a cumătrului dosea de el cît putea rm cu grijă orice căpăta ea milogindu-se pe la uşile unora şi altora, ba nu rareoc mai şi lua cu otuzbirul bruma ce cîştiga cumva bărbat-su, dacă n-apuca el pî$_n$j atunci să bea totul la cîrciumă. Măcar că altminteri nu-şi ieşea niciodată din fire, lui totuşi nu-i plăcea să-l înfrunte nevasta, din care pricină mai nu era y să nu plece de-acasă înnegrit de vînătăi la ochi, în timp ce scumpa lui jumătate pornea iarăşi din uşă-n uşă pe la băbuţele ei, să le spună, văicărindu-se şj oftînd, ce porc de cîine e bărbat-su şi cum o bate de-o snopeşte.
Acum ne putem închipui cum şi-au pierdut cumpătul şi torcătorul Şapuvalenko şi cumătrul, pomenindu-se cu ea în prag. Lăsînd jos sacul, trecură iute în faţă, să-l acopere cît de cît cu poalele cojoacelor; prea tîrziu: era ea scurtă de vedere nevasta cumătrului, o cam ajungea bătrîneţea, dar sacul îl zări numaidecît.
— Ei, bun! vorbi cu aprigă bucurie, aruncînd o privire de uliu spre ceea ce încercau ei să-i ascundă. Ei, bun, aţi colindat cu folos! Aşa se şi cuvine să facă nişte oameni acătării, însă tare-mi vine mai degrabă a crede că-ţi fi şterpelit de pe undeva sacul ăsta. Ia arătaţi-mi ce aveţi în el! M-auziţi? Pe loc să-mi arătaţi ce-aveţi în el!
— Arate-ţi dracul, nu noi! se sumeţi cumătrul.
— Ce te-amesteci? se-mpotrivi şi torcătorul. Noi am fost cu colindul, nu tu.
— Ba o să-mi arăţi, beţivule şi nemernicule! strigă ea la lunganul de bărbat-su şi, cărindu-i un pumn în falcă, vru să-şi deschidă drum printre el şi celălalt, spre sac. Amîndoi atunci, apărîndu-şi vitejeşte avutul, o împinseră îndărăt pînă o scoaseră din tindă. N-apucară însă a-şi trage sufletul, că ea se şi întoarse fuga în tindă cu cociorva în mînă. Iute ca prîsnelul, îl croi pe bărbat-su peste mîini cu acea cociorvă, îl croi cu ea şi pe celălalt măsurîndu-i spinarea, şi nu-i mai putură fine piept nici unul, sacul intrase în stăpînirea ei.
— De ce-o lăsăm? întrebă Şapuvalenko, după ce se mai dezmetici.
— Ei, de ce-o lăsăm! răspunse cumătrul, fără să-şi iasă deloc din fire. N-ai decît s-o opreşti tu!
Celălalt tăcu o vreme, îşi frecă spinarea, şi apoi:
— Cociorva asta a voastră e de fier, mi-s pare! Şi-a luat cociorvă şi nevas-tă-mea anul trecut la iarmaroc, douăşcinci de bănuţi a daţ pe ea, da aceea mai merge... nudoare-aşa...
Pînă una-alta însă, nevasta cumătrului, biruitoare, pusese opaiţul jos lînga ea, dezlegase la gură sacul şi se uita la el. Numai că pesemne ochii ei, care, măcar că nu mai erau de om tînăr, desluşiseră aşa de bine sacul înainte, de data asta o înşelară.

Ţii d-apoi c-aici nu-s hartane, e tot porcul! strigă ea cu mare bucurie, ind din palme.
-Auzi? Tot porcul! Un porc întreg! şopti Şapuvalenko, dîndu-i un ghiont litrului. Numai tu eşti de vină că-l pierdem!
CU L Ce să-i facem?! răspunse cumătrul şi strînse din umeri. ,;
Cum. ce? Stăm aşa? Hai să-i luăm sacul! Sări şi tu. .
Si$_j$ pornind la luptă în frunte, Şapuvalenko se răsti mînios la consoarta

cumătrului: ;n
— Ia mai şterge-o de-aici! Hai, hai, şterge-o! E porcul nostru! : Cumătrul se apropie să dea ajutor: , ,)(.
— Cară-te! Cară-te odată, muierea naibii! E-al nostru, nu-i al tău! ,,,,-m Nevastă-sa înşfăcase din nou cociorva, dar tocmai atunci Ciub ieşi din sac
si înălţîndu-se pe picioare în mijlocul tindei, se întinse, de parcă abia se trezea din somn. Trase un ţipăt nevasta cumătrului şi se plesni cu palmele peste poale, iar bărbat-su şi celălalt ţăran rămaseră gură-cască. După care, cumătrul se răsti holbînd mereu ochii:
— Ce tot îndruga proasta asta, că porc? Care porc? Iar Şapuvalenko, dînd îndărăt de spaimă:
— Iacătă, i-a azvîrlit ăluia careva în traistă un om! Zi ce vrei, da eu să crăp, tot nu pot crede că nu-i făcătură diavolească aici. Că altminteri, cum era Sa treacă prin gemuleţ cogemite omul?
— D-apoi ăsta-i cumătrul! strigă cumătrul, uitîndu-se mai bine.
— Da cine credeai? vorbi Ciub zîmbind a rîde. Aşa-i că bună păcăleală v-am tras? Şi zi, voi zor-nevoie să-nfruptaţi din mine ca din porc? Staţi puţintel să vă spun şi ceva de care o să vă bucuraţi: mai este-n sac nu ştiu ce, nu-i cît un mascur, e mai mic, o fi pesemne vreun godac sau poate o gobaie, o orătanie. Tot timpul s-a cioşmolit sub mine.
Pe loc se năpustiră ceilalţi doi asupra sacului, gospodina îl înhăţase şi ea din partea dinspre gură, şi s-ar fi pornit din nou încăierarea dacă dascălul, văzînd că nu mai avea încotro, n-ar fi ieşit la lumină de-a buşilea. Cum începuse a-l trage de un picior afară, gospodina, dînd ochi tam-nesam cu Osip Nikiforovici, îi lepădă numaidecît din mîini piciorul şi stătu încremenită.
— încă unul! strigă torcătorul, tnfricoşîndu-se de tot. Dracu mai priceapă ce-i asta... Te-apucă ameţeala... în loc de cîrnaţi sau lipii, ia uite ce aruncă umea în traista cui colindă! Iar Ciub, şi mai uimit decît ceilalţi trei:
— Dascălul... Aferim! Frumos îţi sade, Soloha! Piteşti bărbaţii în saci... Că mă uitam eu: ce era cu atîţia saci în casă la ea? De asta... Ee. acu pricep: •n tot sacul, ea vîrîse cîte doi. Şi eu care-o credeam că numai cu mine.w. Aferim, Solohă!
S-ab cam mirat fetele cînd, întordîndu-se, n-au mai găsit decît un singur sa (— Ce să facem? Ne-om mulţumi cu ăsta, răsună glasul argintiu ai Oksanej Puseră toate mîna şi urcară sacul pe săniuţă.
Primarele îşi hotărîse nici cîrc să zică, fiindcă-şi făcuse socoteala în mint aşa: dacă strigă şi le cere fetelor să dezlege sacul şi să-i dea drumul, ee proastele, au să se sperie şi au să fugă închipuindu-şi că-n sac se află cine ştie ce diavol, şi atunci el, primarele, te pomeneşti că rămîne aruncat ici, [n mijlocul drumului, pînă la ziuă.
Fetele însă, habar neavînd despre toate acestea şi luîndu-se de mînă una pe cealaltă, se ajutau la tras săniuţa în fugă, de zbura ca vîntul şi-i scîrţîja necontenit zăpada sub tălpice. Zbenguindu-se, multe dintre ele se aruncau din fugă în săniuţă; unele se căţărau chiar pe sac, peste primar. Primarele răbda, nici nu sufla. în cele din urmă ajunseră şi acasă la Ciub, deschiseră de perete uşa tindei, o deschiseră la fel şi pe cea care dădea în casă şi, rîzînd cu hohote, tîrîră sacul înăuntru.
— la să vedem ce-i în el! strigau pe-ntrecute, dînd buzna să-l dezlege. Dar tocmai atunci, înteţindu-i-se dintr-o dată sughiţul acela care-l
canonise în sac tot timpul, primarele începu a icni şi mai avan, mai şi tuşind în răstimpuri.
— Iii! Cine-i în sac? se înspăimantară fetele şi-o zbughiră toate în curte, ţipînd.
— Ce, a dat strechea în voi? Unde fugiţi aşa în neştire? le întrebă Ciub, intrînd pe poartă.
— Valeu, tătucă, îl vesti fiică-sa, în sac e-un om.
— în sac? Păi, de unde aţi luat sacul?
— L-a lepădat fierarul în mijlocul drumului, îi răspunseră fetele într-un glas. „Ei, nu spuneam eu?..." gîndi Ciub.
— Şi ce v-aţi speriat aşa? Haideţi în casă cu mine, să vedem ce-i... Hei, bre omule, care-i fi tu aici şi iartă că nu-ţi ştim numele, da n-avem de unde - ia poftim de ieşi din sac! Primarul atunci ieşi. .„
— Iii! făcură fetele din nou.
— Şi primarele va să zică! îşi spuse Ciub cu uimire întru sinea sa. măsurîndu-l cu privirea pe capul satului din tălpi în creştet. Ca să vezi!... Ehe!
I Şi mai multe nu se simţi în stare a-şi spune.

1:. Dar nici primarele nu era mai puţin descumpănit şi din astă pricină nu ştia cum şi ce să-nceapă a zice. în cele din urmă vorbi, cătînd doar spre Ciub: ţ. — E frig afară, nu?
t — Da; geruleţ, răspunse Ciub. Dar, că veni vorba, dă-mi voie să te-ntreb; 4 dumneata cizmele cu ce ţi le dai: cu vreo unsoare sau tot cu rabuială?

?l
Altceva, nu asta, voise el să-l întrebe şi anume: „Cum de-ai nimerit, rule, în sac?" însă, nu-şi dădea seama de ce, îi ieşiseră din gură cu totul
?lte vorbe-
Mai bun cu răbuială! hotărî primarele. Şi, înfundîndu-şi căciula în cap,
i din casă spunînd: Ei, cu bine, Ciub! 1C Ce mi-o fi venit să-l întreb aşa, prosteşte, cu ce-şi dă pe cizme? mormăi f,b uitîndu-se lung în urma căpăteniei satului. Halal să-ţi fie, Solohă! Pînă şi
coşcogea primarele mi ţi-l vîri tu în sac!... Măi, a dracului muiere! Şi eu, prostul..."
Apoi întreba cu glas tare:
Unde-aţi pus afurisitul acela de sac?
— L-am azvîrlit colo-n ungher, tătucă, nu mai era în el nimic altceva, îi spuse Oksana.
— Las că ştiu eu cum vine asta, că nu mai era în el nimic. Dă-l încoa: mai stă unul la fund! Scuturaţi bine sacul... Ei, cum, nimic?... Ia uite, ce muiere afurisită! Şi cînd te uiţi la ea: mironosiţă, uşă de biserică.
Dar să-l lăsăm pe Ciub să-şi muşte pumnii în tihnă, iară noi să ne înturnăm cu gîndul la fierar, nu de alta, da-i tîrziu, o fi trecut de opt seara.
La început, Vakula o sfleclise văzînd că zbura în văzduh atît de sus, încît nu mai putea deosebi nimic din ce se afla dedesubtul lui pe pămînt şi că, zburînd aşa, ca o muscă ce se învîrte pe sub grinzile din tavan, trecuse într-un rînd chiar pe sub lună, mai să dea în ea cu vîrful cuşmei, de nu s-ar fi aplecat puţintel. Scurt timp însă după asta, îi pieri teama cu totul, ba hai să mai şi rîdă de diavol. Făcea haz de nu mai putea, cînd începea diavolul să strănute şi să hîrcîie din piept, speriat, băgînd seamă că Vakula, bunăoară, scoţîndu-şi de la gît cruciuliţa de lemn de chiparos, se prefăcea că vrea să-l atingă cu ea. Sau, alteori, înadins înălţa mîna doar să se scarpine în cap, şi diavolul, mspăimîntîndu-se că iarăşi are de gînd fierarul să facă asupra lui semnul crucii, îşi iuţea zborul numaidecît. Sus acolo, în slava cerurilor, lumina dăinuia mereu, de parcă n-ar fi fost ceas de noapte. Arăta el, văzduhul, ca o ceaţă, gintoasă subţire, însă era pe deplin străveziu. Se vedea orice; aşa încît fierarul chiar putu lua aminte la tot ce se petrecea în jurul său: de pildă, cum tre-cu in zbor pe lîngă el, repede ca o vîntoasă, un vrăjitor ce călătorea prin tărie Şezînd într-un ol de lut; cum se strînseseră grămadă un pîlc de stele într-un roc de pe cer, de se jucau acolo de-a v-aţi ascunselea; în altă parte, cum se "uciseră ca un nor negru ce necontenit se vfrcolea o puzderie de tot felul e duhuri; cum un diavol, ce tot ţupăia primprejurul lunei, îşi scoase cuşma ln cap văzîndu-l pe Vakula trecînd călare în goană; cum pica de sus îndărăt I* pamînt o mătură pe care pesemne pînă în clipa aceea călărise, ducîndu-se c°lo unde o mîna zorul ei, vreo vrăjitoare... Dar peste cîte şi mai cîte altele

n-au dat în cale fierarul şi împieliţatul său bidiviu, în timp ce-şi urmau drum Şi toţi şi toate, numai cît îl zăreau de departe pe Vakula, pe loc îşi Lisau bai îndeletnicirile ce aveau. îl petreceau lungă vreme cu privirea şi apoi iarasi înturnau la treburile de totdeauna; iar Vakula tot zbura şi zbura mai dtp-lrl 1 ,,şi deodată numai ce sclipi în faţa lui Petersburgul. cu străzile scăldate de, j lumină ca ziua. (Se nimerise a fi în oraş cine mai ştie ce sărbătorire şi de acer (,asemenea iluminaţiune.) Din zbor lăsînd în urmă rohatca, diavolul preschimbă în cal şi, cît ai bate-n palme, Vakula se pomeni că trece pe stradă, prin mijloc, călare pe un trăpaş focos.
Sfinte Dumnezeule! şi-un vuiet, şi-o duruială, şi lumini peste lumini, de* luau văzul; pe o parte şi pe cealaltă a străzii, pereţii caselor, umăr la umăr. si case tot de cîte patru caturi; parcă auzeai tunînd întruna, aşa bubuia caldarîmul sub potcoavele cailor, aşa duruiau pe caldarîm roţile trăsurilor umplînd de vuiet toate cele patru zări; la fiece pas

te întîmpinau alte şi alte case mari cît toate zilele şi toate ca din pămînt răsărite înainte-ţi; se cutremurau podurile, faetoanele treceau peste ele mai departe ca în zbor; vizitiii de pe caprele caretelor de tîrg, surugiii de pe caprele rădvanelor răcneau păzea! care mai de care; scrîşnea ca fierul zăpada sub puhoaiele săniilor ce dădeau iureş din toate părţile; trecătorii, înghesuindu-se şi îmbulzindu-se pe de lături, se ţineau tot timpul de-a lungul şirurilor de case, ale căror faţade aproape nu se mai vedeau de atîtea lanterne şi lampioane, aşa încît urieşeştile umbre ale celor ce mergeau pe jos se căţărau peste ziduri. ajungînd cu capetele pînă la streşini şi pînă la hornurile de pe acoperise. Fierarul întruna căta uimit în jurul lui. Din pricina sumedeniei de lămpi aprinse pretutindeni, i se părea că toate casele îşi aţintiseră asupră-i nenumăraţii lor ochi cu priviri arzătoare şi că nici o clipă nu-l mai slăbeau din priviri. întîlnea pe drum atîţia domni înfofoliţi în şube cu faţă de postav, că nu mai ştia în faţa cui să-şi scoată cuşma din cap mai întîi. Şi-şi spunea: „Mamă Doamne! Parcă a plouat aici cu boierime! Că, ia gîndeşte-te numai, care cum trece pe uliţă cu şubă de asta pe el - tot consilier şi iar consilier! Iară ceilalţi, de-i văd ieşiţi la plimbare stînd răsturnaţi în năstruşnicele lor birje cu geamuri de sticlă, apoi dacă nu-s fiecare primarele cîte unui tîrg, de bună seamă că-s ispravnici sau şi mai mari." oj ,

îi curmă gîndurile diavolul, care-l întrebă» ;•

— Te duc de-a dreptul la ţarină? ..«;

„De-a dreptul nu, mă trece o frică, îşi spuse fierarul stînd la gînduri. Ştiu că aici, dar unde anume aici, în oraş, nu ştiu, au poposit aici nişte zaporojeni pe care i-am cunoscut astă-toamnă, cînd le-a fost drumul prin DikanU Veneau din ţinutul lor, de la Seci, şi se duceau la ţarină cu nişte jalbe scrise: n-ar fi rău să mă sfătuiesc cu ei mai întîi..."

— Hei, satană, ia vîră-te în buzunar la mine şi du-mă la zaporojeni.

Diavolul pe dată se sfriji şi se făcu mic, de-i încăpu numai bine în buzu-
uţ Vakula n-apucă să mai privească o dată în juru-i, că se şi trezi în faţa
naf case mari în care, intrînd, urcă nici el nu ştia cum scara lată şi, deschizînd
Ul1 a dădu puţin îndărăt, fiindcă era să-l orbească strălucirea camerei pline
° lucruri scumpe şi de podoabe, în care pătrunsese, dar tot atunci îi mai veni
e a ioc văzînd că tocmai în acea cameră se aflau zaporojenii ce trecuseră
". pikanka astă-toamnă şi care acum şedeau pe sofalele de aici, tapiţate cu
P -tase şederea fiindu-le însă tot după obiceiul lor dintotdeauna, cu ţurloaiele
u ei turceşte, fără să-şi fi scos cumva din picioare cizmele date cu răbuială,
stînd ei aşa. cu lulelele în gură, fumau tot tutun de-al lor, din cel mai tare,
ce se numeşte altminteri pe la noi mahorcă.

— Bine v-am găsit, boieri! Să vă ajute Dumnezeu la tot ce v-aţi pus în gînd! Iacătă că iarăşi ne-a fost dat să ne întîlnim! vorbi fierarul, venind către ei şi închinîndu-se în faţa lor pînă la duşumele.

Unul din zaporojeni, ce şedea pe sofaua de care, înaintînd, se apropiase Vakula cel mai mult, îl întrebă pe un altul ce şedea puţin mai încolo:

— Cine-i omul acesta?

— Da cum, nu mă ştiţi? se miră fierarul. Eu îs Vakula, fierarul! Cînd aţi trecut as toamnă prin Dikanka, doar aţi poposit la noi în sat de ne-aţi fost musafiri mai două zilişoare întregi, deie-vă Dumnezeu numai bine şi ani mulţi! Şi încă eu atunci am şi pus şină nouă la o roată din faţă a căruţei dumneavoastră, cea cu coviltir!

— Aha! făcu zaporojanul care şedea pe sofa cel mai aproape de Vakula. Acum ştiu: fierarul din Dikanka, meşter şi-n zugrăveli. Bun sosit, fîrtate, cu ce rosturi te-aduce Dumnezeu pe-aici?

— Ia şi eu aşa, să mai văd una-alta, că cică...

— Observaşi, fîrtate, rosti cu ifos zaporojanul, vorbind acum din vîrful limbii, ca să arate că el putea grăi şi ruseşte - ce vast este oraşul acesta?

Las că fierarul dintotdeauna ţinea să nu se facă de rîs în lume şi să nu-l creadă nimeni ageamiu, dar pe lîngă asta, după cum am avut prilejul să vedem mai înainte, ştia să vorbească şi el pe limba celor cu multă carte.

— Reşedinţă de gubernie, prima! răspunse deci fără măcar a clipi. Nimic imputarisit: casele au vastitate, se găsesc aici şi picturi printre cele mai de seama. Multe din clădiri sînt scrise cu litere suflate cu aur la extrem. Nimic de imputarisit, totul e minunat de corespunzător!

Zaporojenii, luînd-aminte ce nestingherită şi aleasă era vorbirea fierarului, Pe loc îşi făcură despre el foarte bună părere.
Om mai sta noi şi altcîndva la taifas cu tine, fîrtate, şi atunci mai pe larg; •cum însă, fără nici un bob zăbavă, plecăm, trebuie să ne ducem la ţarina.
La ţarina? Boieri dumneavoastră, vă rog frumos, luaţi-mă şi pe mine! ,

•ttt*.
N.

— Să mergi şi tu cu noi acolo? întrebă unul din zaporojeni, iar vorbee i sunară întocmai cum i-ar răspunde un uncheş: „Nu se poate!" ţînculuj d" patru ani ce i-a fost lăsat în grijă şi care-l roagă să-l urce călare pe Ut) (adevărat, cal în toată puterea cuvîntului. Şi adăugă: Ce să faci tu acolo? jj nici gînd! Iar apoi, înălţînd din sprîncene: Că noi, mă frate-meu, avem sfătuit cu ţarina despre anumite rosturi de-ale noastre.
— Ba luaţi-mă şi pe mine! stărui fierarul; şi-i şopti diavolului încet de toi dar trăgîndu-şi un pumn peste buzunar: Roagă-te şi tu de ei!
N-apucă bine a rosti vorbele acestea, că un alt zaporojan spuse:
— Hai să-l luăm, măi fraţilor, de ce să nu?
— Bine, hai să-l luăm, încuviinţară ceilalţi. ! — Dar pune-ti straie la fel cu ale noastre.
i îndată se-apucă fierarul să-şi tragă pe mîneci un căftănaş verde, scurt în poale şi deodată uşa se deschise, în prag ivindu-se un slujitor cu hainele pe el numai găitane, care slujitor dădu ştire cum că, gata, caleaşca-i la scară.
Şi iarăşi se minună foarte Vakula, văzîndu-se cum străbătea în fugă uliţele oraşului, şezînd într-o caleaşca mare cît toate zilele, care sălta lin pe arcuri, şi cum se năpusteau îndărăt, pe dreapta şi pe stînga lui, casele acelea înalte de cîte patru caturi fiecare, în timp ce, duruind năprasnic, caldarîmul parcă se repezea de-a rostogolul singur-singurel, de capul lui, sub picioarele cailor ce alergau mîncînd pămîntul. Şi-şi spunea în sinea lui Vakula, privind afară: „Doamne Maica ta, că lumină mai e aici noaptea! La noi, nici ziua nu-i aşa."
Traseră caleştile zaporojenilor în faţa unui palat. Coborîră ei cu toţii, pătrunzînd în tinda palatului, tindă care era o încăpere straşnic de măreaţă, şi începură apoi să urce latele trepte ale unei scări pentru oaspeţi, scăldată într-o lumină ce-ţi lua văzul.
— Ce scară! îşi tot şoptea în barbă Vakula. Parcă te şi doare inima să pui picioarele pe ea. Ce împodobită-i! Cică-i minciună cînd spui: ca-n poveşti! Pe dracu, minciună! Doamne Maica ta, ia uite ce pălimar! Dar cu ce meşteşug e lucrat! Numai fierul cît a intrat aici, ajunge la cincizeci de ruble!
Zaporojenii, isprăvind de suit scara, pătrunseseră acum în cea dintîi dintre sălile ce veneau la rînd. Fierarul se ţinu de ei sfiit şi avea mare grijă la tot pasul să nu alunece cumva, că pe jos - parchet lustruit oglindă. Trecură aşa prin trei săli şi de fiecare dată Vakula nu mai contenea a se uimi. In cea de-a patra, se apropie parcă fără să vrea de o cadra pusă în perete. O văzu acolo pe Sfînta Fecioară cu pruncul în braţe. „Frumoasă zugrăvitura! hotan fierarul. Mînă de aur a avut cine-a făcut-o! Ia uite, Maica Domnului parcă-i vie. Parcă vorbeşte! Şi pruncul... Cum îşi mai strînge el mînuţele la piept! Ş1 zîmbeşte, mititelul! Da ce vopseli! Doamne sfinte, ce vopseli! Ocru cred că n-;1 intrat aici nici de-o copeică - numai băcan şi verde din cel bun, făcut difj cocleală de aramă; şi ce luciu are albastrul ăsta! Halal de aşa zugrăvitura-
jul a fost dat, se vede, cu ţincvais." Mai pe urmă, oprindu-se în faţa unei să-i cerceteze de-aproape încuietoarea şi s-o pipăie cu degetele, îşi u- e. D-apoi oricît de măiestrite ar fi ele zugrăviturile de pe aici, pe toate le SPU ciampa asta de aramă. Ia uite dumneata ce lucrare într-ales! Ferecaturile *te* sînt, cred eu, de mînă de fauri nemţi, la un preţ de-ţi sare căciula din
Si Poate car ma fi stat mca mu tmiP OCU1U făcîndu-şi fel de fel de coteli în minte, dacă n-ar fi venit la el un galonat de sus pînă jos, un lacheu, e împingîndu-l de braţ, îi dădu grijă să nu rămînă de ceilalţi. Zaporojenii i străbătură două săli şi apoi se opriră. Li se spuse să aştepte acolo. Se mai
mai
aprazuri aurjj rjUpa ce se ploconiră către ei întorcîndu-se într-o parte şi-n alta, zaporojenii stătură pe loc, grămadă.
Peste scurt timp intră în sală, urmat de o mulţime de maimărimi, un bărbat plinuţ la trup, ţanţoş, cu mundir de hatman pe el şi cu cizme galbene. Părul în cap îi sta ciuf; era cam şpanchi de-un ochi, i se citea pe faţă un soi de trufie ca de stăpîn peste alţii, orice făcea se cunoştea că era deprins numai să poruncească. Toţi generalii aceia care, cu mundirele lor muiate parcă în aur, se

plimbau pînă atunci de colo-colo agale, arătînd nu puţin făloşi, acum dintr-o dată veniră în grabă spre el şi, făcîndu-i adînci plecăciuni, ai fi zis că abia aşteptau să-i prindă din zbor orice cuvînt. ba chiar numai şi-un semn cît de mic, ca să se repeadă valvîrtej să-i împlinească dorinţele. El însă nu cată nicicum la ghenerali, doar că moţăi către ei din cap în treacăt şi se îndreptă spre zaporojeni. Zaporojenii i se închinară pînă la pămînt.
— Sînteţi toţi de faţă? îi întrebă tărăgănînd oarecît vorbele şi rostindu-le cam pe nas.
— *Taţi, tătucă!*[li] răspunseră zaporojenii, din nou ploconindu-i-se. ;,,
— N-ăţi uita, nădăjduiesc, să vorbiţi precum v-am învăţat eu. .;,
— Nu, tătucă! Vakula îl întrebă încet pe unul din zaporojeni: .;;
— Asta-i ţarul? r.
— Na şi tu! Care - ţar, ca-i chiar Potiomkin[1] îi răspunse zaporojanul. , Se auzi larmă de glasuri în încăperea de-alături şi apoi fierarul nici nu mai
Stou la cine şi unde să-şi oprească mai întii privirea, că intraseră pe uşă dincoa-[Ce] o mulţime de curteni şi curtence, cucoanele care mai de care purtînd rochii p atlaz lungi-lungi, de li se tîrau poalele de-un cot în urmă pe duşumele, iar poierii. cu caftane ca de aur şi cu părul strîns la ceafă, conci. Nu mai deosebi [n] raţa-i Vakula decît o strălucire mare şi altceva nimic. Zaporojenii se trîntiră Mr-o dată cu faţa la pămînt, strigînd toţi într-un glas:
— Mila ta cu noi, mămuco, mila ta cu noi! .a(j; ;stw; KJ

I .J

• -
(3 V
N. v
"«01
Măcar că n-apucase a vedea pe nimeni, fierarul se aşternu şi el din ţ$_0$inima cu faţa-n jos. pe pardoseală.
— Sculaţi-vă de jos! auzi sunînd asupră-le un glas şi poruncit$_{0r}$binevoitor. Cîţiva curteni se repeziră numaidecît să-i ridice cu de-a sila de pe zaporojeni.
— 13a nu, mămuco! se împotriviră zaporojenii. Nu! Mai degrabă muri decît să stăm în picioare dinainte-ţi!
îşi muşcă buzele Potiomkin şi apoi, venind chiar el lîngă unul dint$_r$zaporojeni, îi şopti ceva cu glas dîrz. Se ridicară de jos zaporojenii.
Abia atunci cuteză fierarul să înalţe capul şi văzu în faţa Iui, între curtence o femeie micşoară de stat, ba chiar cam bondoacă, şi pudruită ea şi cu ochii albaştri, însă pe lîngă acestea cu o înfăţişare măreaţă şi un surîs ce aveau puterea să robească numaidecît pe oricine, aşa încît nu puteau fi ale unei femei ca oricare alta. ci numai că ale unei purtătoare de coroană împărătească
— Precum îmi făgăduise Excelenţa-Sa. tac azi cunoştinţă cu poporul meu, pe care pînă acum nu l-am mai văzut niciodată, grăi acea cucoană cu ochi albaştri, căiînd la zaporojeni cu într-adevăr neascunsă dorinţă de a-i cunoaşte, Şi-i întrebă, venind mai aproape de ei: Masă-casă vi se dă aici cum trebuie?
—*Bogdaproste, mămuco.*[ri] [5] Chiar cumu-i la noi. la Zaporojie, nu-i ea pe-aici carnea de berbec, da-ncolo n-avem a zice nimic, ni se dă mîncare bună - calea. valea, ne ducem zilele.
Potiomkin se-ncruntase luînd-aminte că zaporojenii spuneau cu totul altceva decît cele ce-i învăţase el...
împieptoşîndu-se oarecît, unul dintre zaporojeni vorbi, ieşind mai în faţă: — Indură-te de noi, mămuco! De ce oropseşti neamul nostru, care doar îţi este cu credinţă? Cu ce ţi-am greşit? Dat-am noi cumva mîna spurcatului de tătar? Căzut-am cumva la vreo înţelegere cu turcimea? Umblat-am oare vreodată să te vindem ori măcar purtatu-ne-am vreodată cu asemenea gînd? Atunci de ce ţi-ai întors faţa de la noi? De la un timp încoace am toţ auzit cum că dai poruncă să se ridice pretutindeni cetăţi, să ne tai drumurile, pe urmă am auzit că vrei să faci din noi *armie de rmcl,* acum ne-au ajuns ştiri Ia ureche precum că pui la cale alte belele pe capul nostru. Cu ce ţi-e vinovată oastea noastră de zaporojeni? Ori îi pui vină că a deschis oştirii tale drum spre Perekop şi că i-a ajutat pe ghinărarii tăi să-i zdrobească pe crîmleni?
Potiomkin tăcea şi, vrînd să arate că nu-i pasă. îşi lustruia necurmal, cu *o* periuţă, briliantele de pe inelele de care-i erau pline degetele.
— Care vi-i păsul dară? îi întrebă Ecaterina pe zaporojeni. stînd parcă ga» să le împlinească grabnic dorinţele.
Zaporojenii îşi aruncară unii altora priviri cu tîlc. ..Acu-i vremea! Ţarina întreabă de păsuri!" îşi spuse fierarul întru sine şi. cil ai clipi, se nărui to picioarele ei.

prea mărită împărătească, nu-mi lua capul, milostiveşte-te de mine. Din
făcuţi. i[erte] împărăteasa ta milostivire că întreb, condurii din picioarele

Cfriei-Tale? Că nu-i pe lume în nici o ţară. gîndesc eu unul, ciobotar
• ă-ntr-a"[1] de meşter să-i facă din ce se face de obicei. Maica ta Doamne,
P fj s;î poarte nevastă-mea asemenea conduri!
C Rîse cu voie bună Măria-Sa ţarina. Rîseră atunci şi curtenii. Potiomkin, icar că se înnegurase, îşi da silinţa totodată să arate şi el zfmbitor. 7iporojenii se apucară să-l tragă de mînecă pe fierar, gîndind că şi-o fi sărit din minţi flăcăul.
Scoală de jos! îi spuse cu glas blînd ţarina lui Vakula. Dacă rîvneşti atît de mult astfel de încălţări, află că nu-i greu să ţi se împlinească dorinţa. Aduceţi-i pe loc o pereche de pantofi de-ai mei din cei mai scumpi, cu podoabe aurii! Ca să spun drept, îmi place foarte mult că mi-a mărturisit aşa, deschis, păsul lui. Şi apoi, căutîndu-l cu ochii pe un bărbat de virstă mijlocie, rotund la faţă, dar cam palid, care se ţinea mai de o parte şi pe al cărui strai nu se vedeau ceaprazuri şi aurărie, ci numai nişte nasturi mari de sidef, semn că acel bărbat nu era curtean. împărăteasa adăugă: lată un subiect vrednic de inspirata dumneavoastră pană.
— Sînteţi prea bună cu mine, Măria-Ta. răspunse, făcînd o plecăciune, cel căruia îi vorbise ţarina. Pana vrednică de acest subiect ar fi trebuit să fie cel puţin a unui Li Fontaine.
— Pre legea mea vă spun: pe mine poema dumneavoastră *Brigadirul*[Jh] ma transportă, n-o mai uit. O şi declamaţi uimitor de frumos! Dar ce-am auzit? îşi urmă vorba împărăteasa, întoreîndu-se către zaporojeni: Mi s-a spus că la voi, în Seci, căsătorii nu se fac niciodată.
— *Ba cum să nu, mamucă!*[11] Că doară, precum ştii şi Măria-Ta. fără muiere viaţa omului nu-i viaţă. îi răspunse acel zaporojan ce stătuse de vorbă cu fierarul la început, cînd abia se întîmpinaseră amindoi. iară fierarul se uimi băgînd seamă că acel zaporojan ce ştia ca pe apă graiul orăşenesc, acum cu ţarina, ca înadins parcă, vorbea pe limba proastă, numită de obicei vorbire ţărănească. „Mare şiret! îşi spuse Vakula. Că n-o fi dînd-o el degeaba, se vede. Pe ţărăneşte."
— Oameni sîntem, nu călugări, spunea mai departe zaporojanul. s-ar Putea să nu păcătuim? La de dulce ne lăcomim şi noi. ca tot creştinul lui Dumnezeu. Neveste au mulţi de-ai noştri, numai nu şi le-au adus cu ei la Seci.
au neveste prin Polonia: care la Ucraina: care. în turcime... Drept atunci i se aduseră fierarului condurii ce-i jinduise.
— Doamne Maica ta. că mîndru-s împodobiţi! strigă cu mare bucurie ul. luindu-i repede in mină. Prea mărită împărăteasă! D-apoi cînd îşi pune
eva în picioare asemenea încălţări pe care încă. pe deasupra, chiar Măria-Ta c P°ni. ba *tv iutii şi dat pe gheaţă* cu ele. c-atita-s de lunecoase la tălpi.

m • *mmăm UjşAS A* »«
*K,

atunci cum au să mai fie picioruşele celei de le poartă? Curat zahăr, eu gîndesc, de nu cumva şi mai dulci. a
Numai bine potrivindu-i-se ţarinei să aibă cele mai zvelte şi încîntătoa picioruşe din cîte se vedeau la Curte, nu-şi putea stăpîni Măria-Sa un surîs ca mărturisea că nu-i displăcuse acel compliment rostit de un fierar ce-i spuSe. cu suflet deschis păsul lui. fierarul acesta, îmbrăcat cum se afla în stra zaporojan. putînd fi socotit drept bărbat chipeş, oricît de smolit îi era altcum obrazul.
Iar fierarul, îmbucurat de binevoitoarea luare-aminte ce-i arăta ţarina, ar fi dorit acum s-o mai întrebe colea una-alta despre toate: adevăratu-i bunăoară că împăraţii, cînd se-aşază la masă, numai slănină cu miere mănîncă? - şi aJte asemeni întrebări; dar, simţind cum îl tot ghionteau zaporojenii pe sub coaste îşi hotărî să mai tacă. Şi cînd ţarina, luînd iarăşi vorba cu ceilalţi zaporojeni mai mari de ani decît el, se-apucă să-i întrebe cum o mai duce poporul la Seci şi ce datine au pe-acolo - el, Vakula, dînd un pas îndărăt, se aplecă spre buzunarul minteanului, spuse încetişor: „Du-mă de-aici acasă cît mai iute!" şi cît ai clipi se pomeni dincolo de marginea oraşului.
— Ba s-a înecat! Zău da! Iacă, să nu mă urnesc din locul ăsta, dacă nu s-a înecat! meliţa necontenit din gură o grăsană de muiere, nevasta torcătorului, nedîndu-se dusă din mijlocul uliţei, unde se-adunase grămadă mai tot muieretul Dikankăi.
— Da ce, eu adică umblu cu minciuni? striga, întruna vînturînd din mîini, o alta, una cu nasul vineţiu şi îmbrăcată cu mintean bărbătesc. Ori ce, i-am furat cuiva vaca, de nu mai am crezare? Ori l-am deocheat pe careva? Iacă, să ajung a nu mai suferi apa, ca turbaţii, de nu l-a văzut baba Pereperciha[19] pe fierar, cu ochii ei, că s-a spînzurat!
Tocmai atunci ieşea şi primarele din ograda lui Ciub: văzînd el bulucul de femei, se opri în drum, apoi se vîrî printre ele să asculte, şi se miră:
— Cum, s-a spînzurat fierarul? Ia uite! Torcătoarea o înfrunta pe cealaltă.
— Zi mai bine rachiu, nu apă, babornişă beţivă ce eşti! Doar să fie cineva zălud ca tine,

că altfel cum o să se spînzure? S-a înecat! S-a dat cu capul înainte în copcă la rîu, şi s-a înecat! Ştiu asta Iară greş, aşa cum ştiu că tu vii acum de-a dreptul de la cîrciumă.
— Nu ţi-e ruşine obrazului, netrebnico! Poftim, sade hîrbu-n cale şi rîde de oale! răspunse mînioasă muierea cea cu nasul vineţiu. Mai bine înghite-t[1] limba! Ori crezi că nu ştiu cine-ţi scîrţîie ţie portiţa seară de seară? Dascălul!
Torcătoarea - foc:
— Care dascăl? Unde dascăl? Minciuni gogonate! ;î«»« rt *fl
pascaluuu...? se-auzi atunci glasul burzuluit al dăscăliţei, care, înfofo-
- - cojocul ei iacut din blăniţă de iepure şi căptuşit pe dedesubt cu nanchin
"u tru, se afla de se înghesui repede să-şi facă loc mai aproape de cele
a ce se certau. V-arăt eu vouă, dascălul! Cine-a spus dascălul?
Păi. iacă la cine vine dascălul! zise muierea cu nasul vineţiu, arătînd-o torcătoare.
— Va să zică, tu, haită! strigă dăscăliţa, gata să se năpustească asupra pin-l Tu. zgripţuroaică, îi suceşti minţile şi-i pui tot timpul ulcica să vină la tine!
Ia scuteşte-mă odată, Talpa-iadului! se scutură cealaltă, dînd cîţiva paşi îndărăt.
Fire-ai tu de zgripţuroaică afurisită! ţipă dăscăliţa. Şi apoi o blestemă şi o ocări: N-ai mai ajunge să-ţi vezi copiii, netrebnico! Pliu!... şi o scuipă drept în ochi.
Bănuita voi să răspundă cu aceeaşi armă, dar în loc s-o nimerească pe dăscăliţă, îl scuipă în obraz, peste ţepii bărbii încă nerase, pe mai-marele satului, care, ca să audă mai bine, se tot îndesase printre femei, pînă ajunsese lingă cele ce se certau.
— Ah, muiere scîrnavă! răcni primarele, ştergîndu-şi faţa cu poala hainei. iar cu cealaltă mînă înalţînd gîrbaciul. Atît făcu numai şi toate femeile se-mprăştiară care-ncotro, ocărind de mama focului. Primarele spuse din nou, ştergîndu-se mai departe pe faţă: Ce mişelie! Şi pe urmă: Care va să zică, fierarul s-a înecat! Doamne, Doamne! Şi iscusit zugrav mai era! Ce bune cuţite, seceri, pluguri se mai pricepea să rostuiască! Ce braţ vînjos avea! Mai stătu o vreme la gînduri, şi-apoi iarăşi îşi urmă vorba: Da, da, bărbaţi ca el mai rar în sat la noi. Iacă de asta, vezi, băgasem eu seamă chiar pe cînd mă aflam în blestematul cela de sac, că el, bietul flăcău, era tare necăjit. Gata de-acum şi cu fierarul! S-a dus, de parcă nici n-a fost! Tocmai cînd voiam să i-o dau la potcovit pe Bălţata, iapa mea...
Şi, plină fiindu-i mintea numai de asemenea gînduri cuvioase, primarele porni încet spre casa lui.
Oksana îşi cam pierdu cumpătul aflînd ce se spunea în sat. Nu se potrivea « cîte poate mai înşiră alde Pereperciha c-ar fi văzut cu ochii ei, şi nici la cleveteala muierilor; îl ştia pe fierar om cu frica lui Dumnezeu, n-o să se apuce e să-şi dea sufletul pierzaniei. Dar dacă într-adevăr a plecat cu gînd să nu se m;ii întoarcă niciodată în sat? Unde să mai găsească ea atunci, oricît ar căuta, cruce de voinic cum e fierarul? Şi ce tare o iubea! l-a răbdat toanele mai mult yecît toţi ceilalţi băieţi! Cît îi nopticica s-a răsucit în aşternut frumoasa Oksana, "itorcîndu-se de pe dreapta pe stînga şi de pe stînga pe dreapta - şi nici c-a zbutjt să dea geană-n geană. Ba. zvîrcolindu-se fără să-i mai pese de raPitoarea-i goliciune, pe care întunericul i-o tăinuia chiar şi el, se ocăra pe Slnt însăşi aproape în gura mare: ba. mai potolindu-se apoi, îşi hotăra să nu

N.
•Co,
/

se mai gîndească la nimic - şi **«degeaba,** că tot se gîndea. Pînă-n zorj perpelit aşa ca pe jar, iar a doua ztdimineaţa s-a trezit îndrăgostită pîna Pe ! cap de Vakula. alte
f

Ciub nici bucurie, nici mîhrtîre nu vădise aflînd care-i fusese soan fierarului. Lui nu-i mai stăruia în minte acum decît una: neputînd să uiie ruptul capului că Soloha îi era necredincioasă, o făcuse cu ou şi cu oţet tem-noaptea, pînă şi prin somn.
Sosiră zorii. Gemea de lume biserica de pe cînd încă nici nu se luminase de-a binelea de zi. Cu scurteici albe, de postav, cu albe marame pe cap, feme din sat, mai stătute, îşi făceau cucernice cruci peste cruci, stînd grămada în picioare chiar la intrarea în sfîntul lăcaş. în faţa lor se aflau soaţele oştenilor „de curte" - nevestele de cazaci - toate purtînd polci verzi sau galbene, iar altele chiar şi contase albastre, cu bentiţe aurii la poalele spatelui. Cu cosiţele înţesate de toptane de panglicuţe, la gît cu belşug de salbe, cruciuliţe şi ghiordane de galbeni, fetele îşi croiau drum întruna prin înghesuială, ca să ajungă cît mai aproape de iconostase. Dar şi mai în faţă, între femei şi altar, se aflau, stînd în picioare, bărbaţii, fie ei cazaci, fie ţărani de rînd: numai mustăţi, moţuri,

cefi groase şi obraji proaspăt bărbieriţi, cea mai mare parte dintre gospodarii aceştia purtînd sumane, iar pe sub sumane, şi lăsată să iasă la vedere, svitkă albă, sau, unii, chiar albastră. Ori încotro ţi-ai fi întors privirile. nu întîlneai decît feţe luminate de bucuria sărbătorii. Primarele îşi lingea buzele numai cît îşi amintea c-a isprăvit cu postul şi că-l aşteaptă la masă cîrnaţi; fetele se gîndeau ce bine o să *se dea* mai pe urmă *cu flăcăii pe gheaţă[2]®;* babele, mai cu sîrg ca oricînd, şopteau fuga rugăciuni după rugăciuni. Dintr-un capăt în celălalt al bisericii se auzeau cum bătea mătănii cazacul Sverbîguz. Doar Oksana sta, de parcă nu-i mai trebuia nimic: se închina ea, dar mai mult de ochii lumii decît cu adevărat. I se învălmăşeau în suflet atîtea felurite simţăminte, unul mai dureros decît celălalt, unul mai întristător decît celălalt. îneît arăta la faţă ca pierdută, îi tremurau lacrimi în gene. Fetele nu se puteau dumeri ce era cu ea şi nici nu bănuiau că fierarul era vinovat de toate acestea. Dar nu-i fugea numai Oksanei gîndul la fierar, necontenit. în biserică, toţi ceilalţi începuseră a băga seamă că parcă nu era deplină sărbătoare; parcă tot lipsea ceva. Ca un făcut, dascălul răguşise, îl luase frigul cît stătuse în sac, iar acum, dondănind încet, cu glas spart, abia-l mai auzeai; e drept, cîntăreţul acela, venit de sărbători în sat la Dikanka, ţinea basul tare frumos; dar cu cît ar fi fost mai sărbătoreşte de era şi fierarul, care totdeauna, după cum se făcuse obicei, de îndată ce venea la rînd „Tatăl nostru" sau „îngerul a strigat"-urca pe trepte în strană şi trăgea de-acolo o cîntare cum doar la Poltava de m;" poţi să auzi. Şi-apoi. pe lîngă asta. el mai era la biserică şi clopotar.

*OP***

Si-asa a trecut slujba de dimineaţă; pe urmă a trecut şi liturghia dinspre
. v Dar. la drept vorbind, pe unde s-o fi încurcat în vremea asta
3niiaza- •
fierarul-

La întors, văzînd că noaptea era pe sfîrşite, diavolul cu Vakula în spinare , se zor şi mai şi decît la dus. Cît ai bate-n palme se pomenise flăcăul acasă el îf ogradă. ra Pe a cîntatul cocoşilor. Diavolul dăduse pe urmă s-o l îl îh d dă h î S ă
el
g
. dar flăcăul, nimic, îl înhăţase de coadă: „Ehe, încotro? Stai puţin, măi rietene, mai avem ceva: încă nu ţi-ai luat mulţumită de la mine." Şi, punînd ute mîna pe o jordie, mi ţi-l croise zdravăn de trei ori, aşa îneît diavolul, vai de capul lui, o zbughise glonţ ca un ţăran care abia scapă cu fuga cînd îl ia consilierul comunal la cheltănit. Şi iacă aşa cu duşmanul neamului omenesc: în loc să-i tot amăgească pe alţii şi să-i ducă-n ispită şi să-i prostească, mai fusese tras pe sfoară şi el. După care trebuşoară, Vakula intrase în tindă, se vîrîse pînă la gît în fînul ce se afla acolo şi dormise tun pînă la amiază. Cînd s-a trezit, s-a fnspăimîntat văzînd soarele în răscrucile cerului: „Am scăpat şi slujba de dimineaţă şi liturghia!" Şi neagră mîhnire l-a năpădit atunci pe cucernicul fierar, cugetînd el că, de bună seamă, drept pedeapsă pentru nelegiuitul gînd ce avusese de a-şi lăsa sufletul pradă pierzaniei, înadins îl cufundase Dumnezeu în somnul acela de plumb, aşa îneît nici nu se mai putuse duce la biserică într-asemenea zi de mare sărbătoare. Dar, mai apoi, alinîndu-se la gîndul că, peste săptămînă, s-a spovedit mărturisindu-i popii ce păcate făcuse şi totodată hotărîndu-şi ca, începînd chiar din acea zi întîi de Crăciun, să bată cîte cincizeci de mătănii în toată ziua vreme de un an, îi mai veni inima la loc, şi atunci aruncă o privire înăuntru, în casă; în casă, nimeni. Cum se vede, Soloha încă nu se întorsese. Scoase din sîn Vakula, cu grijă mare, condurii şi iarăşi se uimi privind scumpele podoabe ce aveau pe ei şi amintindu-şi minunăţiile care se petrecuseră cu el peste noapte; pe urmă se spălă, îşi puse hainele cele mai bune, de zile mari, îşi puse caftanul pe care-l avea de la zaporojeni şi apoi luă din sipet o cuşmă nouă, din blană de Reşetilovka, cu fund albastru - şi-o cumpărase cît stătuse la Poltava, dar de atunci n-o mai pusese în cap niciodată; mai scoase din sipet şi un brîu nou, lucrat în fel şi fel de culori; puse într-o năframă toate lucrurile acestea dimpreună cu o nagaică şi se duse cu ele de-a dreptul la Ciub acasă.

A făcut Ciub ochii cît talgerele, cînd a văzut cine-i intră pe uşă, şi nu mai Ştia ce-i era mai întîi şi-ntîi de-a mai mare mirarea: c-a înviat fierarul, că şi-a luat îndrăzneala să-i intre în casă. ori că-l vede aşa de mîndru îmbrăcat, ba încă j*[1] cu strai de zaporojan? Dar şi mai tare s-a uimit cînd Vakula. după ce dezlegase năframa, i-a pus dinainte acea căciulă nou-nouţă şi acel brîu cum "meni pînă atunci nu mai văzuse unul la fel în sat, iar el, Vakula, i s-a năruit a Picioare şi l-a rugat cu glas din adîncul sufletului:

tvn. • 5iAwvsJvn bjttfl «h itt!tum-

— Iertare, tătucă! Nu mai sta supărat pe mine! Uite. ţine de ici n asta: croieşte-mă cu ea cît ţi-o cere sufletul. Mă închin ţie de bunăvoia me-mă căiesc de tot ce-am făcut, bate-mă, numai nu mai sta supărat pe mine! î şi răposatul taică-meu v-aţi avut doar ca fraţii pe

vremuri, aţi mîncat împreu y dintr-un blid, împărţeaţi între voi orice aldamaş.
a

Nu mărturisi Ciub adînca-i mulţumire, dar tare-i mai plăcea că fierarul ăsta pe care nimeni din sat n-ar fi îndrăznit să-l calce pe coadă şi care *A,* vînjos ce era, îndoia între degete, cu o singură mînă, cît mi ţi-e pataca de ci nc copeici - sau şi o potcoavă - ca pe o foaie făcută din aluat de hrişcă pem ril blinele, fierarul acesta, nu altcineva, îi sta acum întins la picioare. Ca să nu-si ştirbească şi mai mult neînduplecarea, luă nagaica în mînă şi-l plesni cu ea de trei ori peste spinare pe flăcău.
— Na, ţi-o fi, scoală de jos! De-acum înainte să asculţi totdeauna de un om mai bătrîn ca tine! Ei, hai să dăm uitării ce-a fost între noi! Şi-acu spune-mi: ce vrei de la mine?
— Dă-mi-o de nevastă pe Oksana, tătucă!
Ciub, stînd oarecît la gînduri, cîntări din priviri cuşma şi brîul: cuşma-o frumuseţe, brîul - nu mai prejos; îşi aminti apoi că Sohola îi fusese necredincioasă şi spuse hotărît:
— *Bun*[2i]*l* Trimite peţitori!
— îii! făcu Oksana din prag, că tocmai atunci se-ntorsese şi ea acasă; şi rămase cu ochii ţintă la fierar, uimită şi nemaistiind ce să facă de bucurie.
— Ia uite ce conduri ţi-am adus! îi spuse Vakula, adăugînd: Din cei cum poartă ţarina.
— Da nu-mi mai trebuie nici un fel de conduri, dă-i încolo! răspunse ea şi mai făcu şi semn cu mîna fluturînd-o, că adică-i dă încolo, şi nici că-şi mai lua ochii de la fierar: Că eu oricum, chiar şi fără conduri...
Mai departe nu se încumetă să spună ce gîndea, ci i se învăpăiară obrajii Vakula veni la ea, o luă de mînă; fata numaidecît lăsă ochii în jos. Era minunat de frumoasă, niciodată n-o mai văzuse fierarul chiar aşa. Pierdut de încîntare, o sărută uşurel şi ea atunci se aprinse la faţă mai tare, şi-i şedea şi mai bine încă.
Trecînd odată prin Dikanka şi lăudînd frumuseţea meleagurilor pe care s-au fost durat satul acesta, răposatul vlădică, fericită fie-i pomenirea, cum trecea el aşa în caleaşca, a poruncit de la o vreme vizitiului să oprească in dreptul unei case noi.
— Cine-i stăpînul acestei căsuţe aşa mîndru zugrăvită? a dorit să şt e preasfinţitul, drept aceea întrebînd-o pe femeia tînără şi frumoasă ce se ivi se cu un prunc în braţe, în pragul acelei căsuţe.
— Vakula-fierarul. i-a răspuns Oksana, pentru că ea era. şi i-a plecăciune.
Halal să-i fie! Tare frumoase zugrăvituri! a spus preasfinţitul, bîndu-şi privirea peste ferestrele şi uşa casei. Că ferestrele erau date jur-P reJUr cu vopsea roşie; iară pe uşă, de sus pînă jos, erau zugrăviţi cazaci "lari, cu luleaua-n dinţi.
Ca Dar şi ma i tare !a lăudat preasfinţitul după aceea pe Vakula, aflînd că rarul îşi ţinuse legămîntul ce luase faţă de Cel-de-sus şi dăduse cu verde. *c-A* nici un ban, toate stranele de la peretele din stînga al bisericii, peste verde daugînd cu pensula o puzderie de floricele roşii. Dar nu numai atît: pe zid, „(f-o latură, cum intri în biserică, meşterise Vakula o zugrăvitură în care-l nfăţişa pe diavol la el în iad, şi în acea zugrăvitură diavolul arăta pînă într-atît de hîd, **încît** care cum trecea pe-acolo scuipa numai cît îl zărea; iară muierile, cum prindea un plod a li se smiorcăi în braţe, îl duceau în faţa acelei zugrăvituri şi-i spuneau: *„Iote ia, ici, pe perete: caua!"*[22] Şi copilul, pe loc ostoindu-se din plîns, căta chiorîş la poza aceea şi se strîngea mai tare la sînul maică-si.